ПРОМІНЬ

СОЮЗ УКРАЇНОК КАНАДИ

PROMIN

Ч. 5 ТРАВЕНЬ 1991

No. 5 MAY 1991

ПРОМІНЬ

Ч. 5 ТРАВЕНЬ 1991 РІК XXXII

видає

СОЮЗ УКРАЇНОК КАНАДИ

Виходить раз у місяць
Редагує Редакційна Колегія, редактор — Олена Гринь
Адміністратор і англомовний редактор —
Маруся Тарнавецька-Зурек

PROMIN
842 Main Street
Winnipeg, Man. Canada
R2W 3N8

Річна передплата в Канаді $17.00
Передплата до інших країн $20.00
Одно число ..... $ 2.00

Редакція застерігає собі право скорочувати та поправляти надіслані матеріяли.

PROMIN

VOL. XXXII MAY 1991 No. 5

Published by

UKRAINIAN WOMEN'S ASS'N OF CANADA

Edited by Editorial Committee, Editor — Olena Hryn
Administrator and English Editor —
Marusia Tarnawecka-Zurek

PROMIN
842 Main Street
Winnipeg, Man. Canada
R2W 3N8

Subscription in Canada $17.00
Other countries $20.00
Single copy ..... $ 2.00

The editors reserve the right to edit submitted materials.

ЗМІСТ

Савеля Стечишин — Українська мати 1
Леонід Полтава — Три матусі 2
Олена Гринь — В 65 роковини смерти Симона Петлюри 3
Галина Михальчук — Відродження жінок Буковини 3
Яірад — Їм присвячує ідея 4
Галина Мельник-Марко — Молодь і наша пісня, наша слава 5
К. Перелісна — Вістка 5
Максим Бойко — Слідами перших поселенців канадійських прерій 6
Григорій Міщенко — Вірю в безмір жінки 7
Людмила Любовець — Міняємо образ? 8
Лідія Орел — Рушник в народньому побуті 9
В. Смерека — Героїня нашої доби 12
Лідія Паланюк — Подяка 13
Оголошення 13
Нашим дітям 19
М. К. — 50літній ювілей і день членства, Вінніпеґ, Ман. 20
Вшанування почесної членки пані Антонії Теслюк 23
Квіти Незабутнім 24
С. Стечишин Бл. п. Катерини Друль 26
О. К. — Бл. п. Елисавета Напастюк 27
Бл. п. Анна Кісь 28
Олена Дзюбенко — Бл. п. Вікторія Стечишин і Бл. п. Катерина Кірстюк 29
В. К. — Бл. п. Домна Давіденно 29
Галина Мельник-Марко — Бл. п. добродійка Леонія Слюзар 30
Н. Кузьменко — Бл. п. Анастасія Тася Панасейко 30
Пресовий фонд 30, 31, 32

CONTENTS

Helen Raycheba — Ecolos 14
Governor General Opens Ukrainian Exhibition 16
Calgary Museum Seeks Exhibits 16
New Multiculturalism Commission Members 16
Nick and Mary Elaschuk Anniversary 17
In Memoriam — Luba Onyshko 17
Soviet Scientist Says Chernobyl Killed 10,000 18
Chernobyl "Tours" 18
Letters from Readers 18

На першій сторінці обкладинки — мал. Юрій Кульчицького
На третій сторінці обкладинки — зміна ціни на...
На четвертій сторінці обкладинки — вишиваний рушник...

Second Class Mail Registration Number 1925
International Standard Serial Number ISSN 038021-40

Printed by Trident Press Ltd., Winnipeg, Man., Canada

Савеля Стечишин

УКРАЇНСЬКА МАТИ

Своєю глибокою премудрістю Творець світу призначив жінці-матері продовжувати людський рід і відповідно до цього призначення обдарував її благородними прикметами забезпечувати, уздоровлювати і ушляхетнювати життя. Жінка-мати єднає коло себе родину. Де мати — там є дім, там справжнє життя, там справедливість і людська гідність, там людина почувається людиною, там осередок усього найкращого, святого. А родина — це найосновніше звено суспільства. Які родини — таке суспільство.

В історії українського народу жінка-мати виконала велику ролю. Вона все була консерватором моральних і релегійних якостей, сторожем здорового родинного життя, творцем народньої культури, носієм національних ідеалів. Вона передавала цінності народу з роду в рід і вимагала уваги до них. Її слово було святим. Глибока пошана до авторитету матері закріпилася ще в далекій давнині, стала неписаним моральним законом і зміцнила духовий ґрунт українського життя. Знаємо, що становище **української** жінки все було вище, ніж в інших сусідніх народів. В українців мати — це уосіблення самої України. Зневажати матір — це зневажати Україну. Це добре розумів Шевченко і присвятив багато уваги жінці-матері й родині.

Історичний шлях українського народу незавидний, повний трагізму й лихоліття, але українці видержали всі страждання та зберегли себе повною силою, бо душі народу не можна здушити. Духові традиції народу незнищимі і завжди відроджуються в масах після кожної поразки. Своє збереження українці можуиь до великої міри завдячувати збірній жіночій силі впродовж століть, у всіх періодах історії, почавши від так званої історичної доби лицарства, а далі в часах козаччини і відродження аж до визвольних змагань наших днів. У кожному етапі історії маси українських жінок-матерів, виховниць молодих поколінь, своїм консерватизмом, своєю моральною здоровою настановою та послідовністю впливали на життя, формували душу народу, закріплювали привязання до свого рідного, побуджували стремління боронити своє гніздо, бути господарем своєї землі. Своєю твердою постановою та ідейністю вони закріплювали патріотизм у народі. Їх збірний вплив охоплював широкі маси і під їх впливом виховувалися нові покоління, завзяті борці за своє рідне. Збірна сила українських матерів допомогла українцям встоятися.

Сучасна письменниця Докія Гуменна у своїм творі „Благослови Мати", подає, що ще в далекій давнині, в передісторичній кам'яній добі, а далі за часів так званої трипільської культури, коли існував матріярхальний суспільний лад, українська жінка займала провідну ролю в родині й суспільстві. Перевага її впливів виникала з потреб закріпити осіле хліборобське життя, а це дало здорове духове й культурне підложжя суспільству та виробило любов до своєї землі. Матріярхальний устрій виплекав культ матері в народі, який зберігся до сьогодні. Ось за її словами:

„В грозах і бурях нищень, в бурхливих змінах і зламах творився український народ.

Що ж є в нашому народі таке, що не дає розпливстися-розсмоктатися серед інших — боєвиків і захланців — що не згинув він у жодній з катастроф, уже пережитих? Якась таємниця? Ні? Починаючи із зародження первісної родової організації, з оріньяку (кам'яної доби) й до сьогодні, ніколи українська жінка на цій землі не була рабинею. Її психіка ніколи не деформувалася у рабську. Ніколи не затуляла вона обличчя символом рабства, східньою чадрою (серпанком), не була ізольована в жіночій половині дому (гаремі), ніколи не продавали-купували за калим (викуп батькам за наречену). Навпаки, ще дівчиною, вона користувалася завжди волею вибирати собі пару, її питають, чи хоче вона вийти заміж за такого то, ще й дарують за неї віно, а не беруть за неї платню. А Боплян (17-го століття) оповідає, що на Україні дівчина сватала собі мужа. Ніколи не була вона й плеканою лялькою коштовною західнього зразка. Кожний з нас знає, який високий авторитет матері у хаті, в родині.

Та й як може бути інакше, коли закорінилося в оріньяку, з того часу відклалося у психіці правне становище її в родині, як центру суспільної організації? Кілька тисяч років трипілля ще повніше на базі квітучого господарства розвиває цю традицію. Кожна жінка — повна співучасниця всього родового, матеріяльного й духового, вона не викрадена, не куплена, не приведена в чужий рід. Вона не боїться й не соромиться виявити свою волю, бажання, вдачу, бо вона не має над собою володаря, якому треба догоджати, „подобатися". Це так ввійшло в підсвідомість, що коли громадське життя стало на тори 20 століття, українська жінка без особливих ускладнень і перешкод посіла становище вчительки, лікарки, архітекта, інженера та інших передових професій. Бо її душа не була скута віковим приниженням, не мусіла вона вперед розбивати свій власний психічний мур, щоб включитися в повні води великого світу інтелекту, який належить їй так само, як і чоловікові.

Не може це безслідно оминути й ментальність поколінь, вихованих такою матір'ю. Виховання починається від першого уху-дмуху, слова, усмішки й погляду не рабині-мами до немовляти. І це різблення української психіки і є тим чимось, що не дає українському народові зневелюватися, розплившися й зникнути.

Цей потужний подих давнинин такий свіжий та життєвий сьогодні, що здається й повітря українське напоєне охоронним виголосом: „Благослови Мати!"... Культ матері так яскраво засвідчений усім нашим фолкльором і в творчості нашого генія, — ось той талісман-різець, що формує українську особистість та стійкість у завірюхах, деформаціях і катастрофах. Він незмінний, хоч все навколо міняється. І він береже нашу духову субцтанцію: наш селянин без освіти — вроджений аристократ. А вже перше-друге освічене покоління дає такий вибух творчих сил, що видається чудом, дивом."

З вище поданого само собою зрозуміло виникає питання — яка ж роля і місія української жінки в сучасному? В цілому світі зайшли великі зміни. Зайшли великі зміни і в Україні. Важкий шлях проходить українська мати на своїй землі. Можемо тільки надією себе потішати, що й там вплив матері не погас. Нові покоління перейматься традиціями минулого і невпинно змагаються до ідеалу незалежної самостійної України.

Зайшли великі зміни і в країнах українського поселення. Але обставини в тих країнах сприятливі для українців. Маємо повну свободу і можемо своїм вільним голосом допомогти ширити у вільному світі українську правду. Тільки мусимо для того всіми можливими шляхами зміцнити основи нашого життя — закріпити українство в наших родинах, щоб молоде покоління жило нашим ідеалом. Це повинен бути для нас закон, від якого не сміє бути ніяких ухилів.

В сучасних обставинах збірною жіночою силою є українські жіночі організації. Багато вони трудяться в народніх справах, але є багато ще поля до праці. Перед ними лежить великий обов'язок охоплювати українські родини й закріплювати національну свідомість у матерів, щоб не погасла добра слава української матері, щоб далі ясним світлом освічувала шлях українцям.

Леонід Полтава

ТРИ МАТУСІ

Є у кожної дитини,
Навіть сиротини,
Наша Мати солов'їна —
Рідна Україна.

Є у кожної дитини
Матінка єдина,
Та, що любить нас і дбає,
Розуму навчає.

І у кожному серденьку
Є і буде жити
Божа Мати — Наша Ненька,
Мати всього світу.

В 65-ті РОКОВИНИ СМЕРТИ СИМОНА ПЕТЛЮРИ

Коли наш ідеал ще не досягнено,
то це не означає неможливости
його досягнення.
Симон Петлюра.

25 травня 1926 року московським посланцем Шварцбартом серед білого дня по злодійському, із-за рогу вулиці, було вистрілено сім куль в неозброєного Симона Петлюру. Того ж дня він помер.

Тіло Петлюри було вбито, але велич його духа, його ідеї залишилися вічно з нами.

І після довгих років існування комуністичної влади в Совєтському Союзі, куди силою було втягнено і Українську державу ідеї Симона Петлюри кличуть нас до здійснення його заповітів, бо „між царською Росією і комуністичною для нас немає різниці, бо вони являють тільки різні форми московської деспотії та імперіялізму"

Бо, „в українську державність ми віруємо, в її неминучості ми переконані. Для нас вона є, до певної міри, **живою реальністю,** бо ідею її ми носимо в серці, бо її духом і її потребами овіяне все життя". *(Симон Петлюра).*

Ось чому піднявся Рух в Україні, ось чому ми вимагаємо Української Незалежної Держави.

Олена Гринь

ВІДРОДЖЕННЯ ЖІНОК БУКОВИНИ

У липні 1990 р. несподівано прийшов лист з України, м. Чернівці, Буковина, до нашого відділу Союзу Українок Канади в Оттаві. Це писали жінки від імені громади жінок Буковини.

У першому листі пояснили, що з огляду на зміни, які там у них відбуваються, „з'явилась реальна можливість запровадити знайомство з жінками і їх організаціями в інших країнах". Вони рішили написати до землячок в Канаді.

Історія організації жінок, що просто носить назву Союз Українок Буковини, ще дуже коротка. Вони роблять перші кроки організування, хотять знати що робити, як інші почали і як розвивають працю. У їх гурті є інтеліґенція і робітниці, усе молоді жінки.

У листопаді прийшов лист, повний радости, що наш відділ готовий вести переписку. Відписуючи ми накреслили звичайний плян праці, структуру нашої організації в Канаді і приблизно, як вести працю з відділами та тримати звязок і т.д. Вислали їм наш статут.

Про себе і їх ситуацію, вони пишуть, що ще багато стоїть на роздоріжжі, нелегко гуртуватись і повести роботу в потрібному напрямку. Одначе у вересні 1990 р. Союз Українок Буковини у міському парку організував привселюдну Службу Божу з Єпископом Української Автокефальної Православної Церкви. Після Богослуження було освячення дітей до науки. Все було під відкритим небом, бо наразі не дозволяють на їх законну Церкву, а лише російську. Опісля все змінилося в мітинґ, до якого приєднались і Народний Рух Буковини, Товариство Української Мови ім. Т. Шевченка, Українська Республіканська Партія та гості зі Львова, Тарнополя і інших місцевостей.

Іншого дня усі демократичні сили Буковини організувалися, щоб встановити наш прапор на площі перед будинком міської Ради, яка не дозволяє вільного користування українською символікою. Після суперечок і навіть бійки, таки прапор встановлено.

На майбутнє Союз Українок Буковини має за мету просвітянську роботу з дівчатами, сприяння духовій і національній гідності. Вони хотіли б видавати свій часопис, розповсюджувати поміж жінок історичну і релігійну літературу. Одначе найперше хотять досягнути домівки.

Третій лист прийшов з початком березня. Радіють, що отримали наш статут. Постараються наслідувати в міру можливости. Добились часткового повернення Українського Народнього Дому, отже їх засідання проходять не під небом, але у приміщенні. На свято Миколая організували дітей, мали велику святкову програму. На Різдво організували два концерти колядок. Потім організували конференцію репресованих, де зібралось багато людей. Готуються до активної участи в референдумі і підрахунках голосів. Там майже що тижня проходять мітінґи за свободу Литви і Латвії та повний суверенітет України.

Отож розпочали свою працю молоді жінки Буковини. Їм треба духової помочі і матеріяльної. Їм треба друкарської машинки, треба книжок, діточої літератури і церковної, а найбільше треба контакту і доброго щирого слова. Молимось за їх добрий почин і бажаємо успіху.

Галина Михальчук

ЇМ ПРИСВІЧУЄ ІДЕЯ

— А покажіть, бабцю, ту сорочку, що там, на самому дні скрині, хай подивлюся.

— Та то, дочко, вже дуже стара. Я в тій сорочці дівувала, в ній до шлюбу йшла. Дивись.

— О, яка прекрасна! Ви би її дали до музею, щоб збереглися наші чудові старовинні взори, щоб молодь могла досліджувати й вивчати нашу давню культуру і відроджувати її.

— Та що ти, дочко! Це я її собі на смерть тримаю. Хочеш сідай і відшивай!

І сідає пані Олена Стахурська над цією сорочкою, озброєна окулярами й лупою, й поволі розшифровує стародавні візерунки бабусиної сорочки, вишиті стібами, яких вже ніхто не знає і показати способу їх виконання не може. І так від хати до хати, від села до села ходить невтомна пані Олена, розшукуючи клясичні зразки української народньої вишивки на теренах західньої України, щоб зберегти їх перед остаточним знищенням. За останніх 20 років, за знайденими зразками, виконала вона масу прекрасних вишивок: рушників, серветок, наволочок, блюзок. З цим скарбом приїхала пані Стахурська до нас, до Канади, щоб показати людям часточку нашої давньої культури, й передати ентузіястам народнього мистецтва своє, так важко здобуте вміння.

Хоч пані Стахурська професійний дириґент, але розуміючи загрозливе становище в якому знаходиться наша народня вишивка, променяла аплодисменти й овації на кропітку працю вишивальниці. Не раз доводилось їй вишивати цілими ночами, і то тільки при світлі свічки, та з журбою про те, де роздобути нитки та відповідне полотно.

Виставка вишивок пані Стахурської дуже вдало сполучена із виставкою сучасного верхнього одягу за народніми зразками, який виконала народня майстриня, пані Ярослава Заневчик. Тут сукняні свити, сердаки, киптарі, прикрашені візерунками із шкіри, металевих леліток, вовни в ніжних кольорах. В пані Ярослави кожна річ прикрашена іншим ориґінальним візерунком — витвором її власної фантазії.

Відділ Союзу Українок імені Лесі Українки мав честь і приємність вітати в себе згаданих майстринь, пані Стахурську й пані Заневчик, із їхньою цінною виставкою в неділю 23-го грудня 1990 року. Гостей з України привітала й представила 2-га заступниця голови відділу, пані В. Логин. Пані Стахурська розказала пр свою працю, про те **як,і для чого** трудиться, пояснила символіку взорів, їх кольорит і походження. Присутні з захопленням оглядали експонати. При каві й печиві дискутували над побаченим і почутим. Дехто зараз хотів собі щось купити, але гості пояснили, що ціль їхньої подорожі не комерційна, а культурна — щоб показати зразки клясичної народньої вишивки західніх областей України в їх найчистішому вигляді.

В днях 10-го й 11-го січня 1991 року, пані Олена й Ярослава дали дводенний курс різних старовинних способів вишивання. Тут і городецький шов, і кучерявий шов, і викол, і вишиття парами і т.д. Сидимо й вчимося.

Хай вас Бог боронить міняти кольори! — напоминає пані Олена. Цей взір вишивається тільки червоним, цей червоним або чорним, а цей червоним, жовтим, зеленим і чорним. Всякі зміни псують і знецінюють вишивку! Обіцяємо пам'ятати. Сидимо, вишиваємо, колядуємо. Ох, яка ж то чудодійна ця наша коляда, геть чисто висушила поміж нами океан! І сидимо ми пов'язані рідним мистецтвом і колядою, такі близькі, такі рідні...

Яірад

МОЛОДЬ І НАША ПІСНЯ, НАША СЛАВА

Діти, що співають вдома, в українській і недільній школі, в СУМК-у, чи в іншій молодечій організації, мають велику нагоду при співі у приємній атмосфері удосконалити свою мову, — добавляти нові слова, а заразом поглиблювати своє знання про Україну, її красу та історію.

У гуртових співанках діти вивчають коляди, щедрівки, гаївки, веснянки, обжинки та інші пісні, що входять у наш звичай і традицію. При пісні вони можуть поширити свої знайомства серед української молоді. Почерез знайомство у молодечому товаристві, проби, концертові виступи і т.п., багато молодих наших людей запізналися ближе і повінчалися.

Пригадаймо, як колись ми (батьки) гуртувались і виспівували усі нам знані пісні, — яка то була велика приємність і насолода, коли на вечірках, вдома чи в громадському товаристві все були веселі гуртові співи. Чому ми не передаємо нашим дітям цей звичай, ту приємність разом співати товариську народню пісню?

На Україні молодь збиралася для розваги, співу і танців літом, десь у лузі чи в діброві, або на майдані, а зимою сходились по хатах на „досвітки" та „вечерниці". Такі зібрання молоді виконували величезну національну ролю: вони були джерелом творчости народніх пісень, які збереглися до наших днів. При співі й танцю виховувалася наша молодь на добрих горожан і любителів свого рідного.

Нема сумніву, що церковні хори також виконують велику й цінну роботу, гуртують молодших і старших біля церкви до молитовного співу. Ми замало приділяємо уваги і вдячності хористам, а дириґентам зокрема, що кожної неділі своїм співом прикрашують церковні відправи.

Свідомі українські батьки, завжди дбають про збереження й дальший розвиток української пісні та музики, щоб ці духовні й національні скарби передати наступним поколінням. Вони бажають, щоб наша молодь вийшла у світ із знанням своєї віри, мови і пісні.

Організуймо молодечі „вечірки", співанки, хори, — працюймо і самі берімо участь разом з молоддю, щоб при кожній нагоді наша пісня лунала не тільки серед молоді, але й старших, щоб молодь відчула потребу гуторити між собою рідною українською мовою!

Зберігаючи рідну пісню, як дорогий скарб, ми можемо виконати певну місію для будучого покоління. У своєму товаристві затреться до певної міри проблема мішаних подруж! Майбутнє наше і наших дітей треба підготовляти й плянувати **сьогодні**. Спільними зусиллями ми зможемо йти назустріч оправданим надіям на краще завтра, бо ми не занедбали свій обов'язок.

Отож — на різних святах і оказіях стараймось мати готові написані слова до наших пісень, щоб ціла громада співала разом. Спів оздоровлює душу і тіло, звеселяє настрій і **зближує людей до себе.**

Пам'ятаймо, що Шевченко нам сказав: **„Наша дума, наша пісня, не вмре не загине, от де, люди, наша слава, слава України!"**

Даруймо співаники нашим дітям, тасьми з піснями і платівки — нехай наша пісня лунає вдома, і в дорозі! Співаймо молитву при вечері, а **Сам Бог буде з нами.**

Галина Мельник-Марко

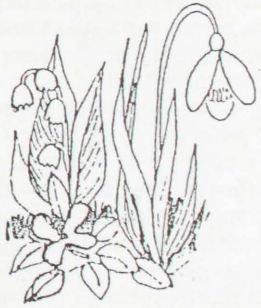

К. Перелісна

ВІСТКА

Летить бджілка: „Жу-жу-жу!
Я тобі щось розкажу! —

Біля нашої повітки
Вже розквітли первоцвітки,

Трохи далі біля балки,
Розцвіли уже й фіялки.

В лісі ж проліски блакитні,
Мов килимчики тендітні,

Простяглися між кущами.
Сон-травиця голівками,

Наче дзвонами, хитає...

Чуєш? Чуєш, що кажу? —
Вже весна прийшла! Жу-жу!"

Максим Бойко

СЛІДАМИ ПЕРШИХ ПОСЕЛЕНЦІВ КАНАДІЙСЬКИХ ПРЕРІЙ

Чи повіриш ти мені —
Ростуть зерна на скалі...
(З власних записок)

Ol'ha Woycenko (Voitsenko) Bibliography. Prepared by author in 1976. Winnipeg, Publ. by Ukrainian Language Association 1990. 83 p., il. port. Bilingual Ukrainian and English. Dedicated to Ukrainian Canadian pioneers on occasion of the Centennial of their settlement in Canada, 1891-1991.
Додана лицева сторінка українською мовою.

Всюди, де стопа українців значила сліди, там витончувалися до небес куполи церков, гомоніла у народніх домах українська мова та жевріла надія справжньої волі українському народові. Це почалося в Канаді 1891 р., а може ще й раніше, нам дотепер невідомі імена, серед французів поселялися у Квебеку. За слідами наших попередників в своїх працях шукає також Ольга Войценко, це виказано в семитомникові „Літопис українського життя в Канаді", що почав виходити у 1961 р. Авторка народжена в Канаді не піддалася мріям тільки самого згуртування духових і фізичних сил свого оточення, але наполегливою працею сягає там, де були зародки численних будов і в них ґенерувалися (ґенерик) зусилля однодумців по якому шляху їм йти, щоб закріпити за собою повне наймення народу на ланах канадійських прерій та освоєних закутин нової батьківщини.

Переглядаючи згадану персональну бібліографію, що починається 1938 р., а кінчиться 1989, праця нараховує 251 позицій та 62 критичних оцінок рецезентів — це дорібок працівниці, спершу на щоденний хліб у в-ві „Тризуб"-„Український Голос", а потім десятки років на „вигнанні" поза Вінніпеґом, в столиці Канади — Оттаві. Наслідком людських кволостей в 1949 р. заіснували непорозуміння між проф. Д. Дорошенком у Колеґії Св. Андрія у Вінніпезі, наслідком цього видатний історик рішився залишити Канаду, вернувся до Німеччини, Ольга Войценко у своїй подорожі по Європі відвідала у Мюнхені Дорошенків і мала відвагу оголосити в пресі: „Це, що сталося з Дорошенками, не сміє більше повторитися у нашім громадськім житті" (цитат з пам'яті). „Майстрі колотнечі" цю заувагу прийняли як образу й це вплинуло на виїзд згаданої з Вінніпеґу.

„Азильні роки" авторки в столичному місті Канади, де є десятки архівів, бібліотеки, вплинули додатньо на помічну науці працю. В 1986 р. авторка скінчила 7-ий том „Літопис українського життя в Канаді", довівши останній випуск до 1969 р., що разом складає 3048 ст. До того слід додати окремий серійний випуск „Статтей Літописа..." за роки 1920-1951 (несторінковане).

Ділянки заінтересування авторки: документація, бібліографія, історія українців Канади та культурні ділянки взагалі, а до того: жіночий організований рух в Україні та поза нею. Коли мене запитався Р. П., які стимули приводять людину до творчости друкованого, я негайно відповів: праця. Дипломи і титули свідчать про студії, а праця ставить числівники виконаного. Митрополит Іларіон щодня в год. 5-ій ранку вже був при робочому столі, дехто дивувався його частим випускам друкованого, — це власне був вислід примінення інтелекту в праці.

Обов'язком уродженки Канади було промовити до англомовників також їх мовою, тому бібліографія п-і Войценко двомовна, але на першому місці мова свого народу — українська. Цей склад бібліографії може бути взірцем до наслідування, з одною вказівкою, що текст українською мовою можна ділити поруч двома рисками „=". Так ділить Конґресова Бібліотека в каталогових картках заголовки (титули) книжок.

У згаданім довіднику охоплена майже уся знакова відмінність, напр., на ст. 10 — епіґрафи проф. Д. Дорошенка, а на 19-ій Олени Кисілевської. Головніші лицеві сторінки вміло розміщені, світлини зі щоденної праці та королівська поза-потрет авторки, на ст. 64-ій. Все це складається на тривалі досягнення людини, що не дають їй скоро відійти в забуття.

„Зерна на скалі..." — це тайники, що є в кожній людині, в одних вони ніколи не пробудяться, в інших із допомогою щоденної праці стають у різних видах на послугах народу.

Григорій Міщенко

ВІРЮ В БЕЗМІР ЖІНКИ

(скорочено)

Здається, сьогодні споконвічні устої втрачають свою вартісну основу, лишаючи після себе руїну саме там, де чоловіча душа завжди мала прихисток. Адже не секрет, що „сильна стать" горнеться до „слабкішої" не тільки в пошуках „омріяного ідеалу" а й тієї опори, без якої чоловік почувається по-сирітські непевним у житті. І якщо наш народ зумів встояти, не піддатися всіляким напастям, то завдячувати мусимо насамперед Жінці, яка оберігала моральні і духовні цінності.

Не одразу прийшло усвідомлення безміру Жінки. Та й, гадаю, неможливо сповна осягнути його: незбагненною до кінця є жіноча сутність, її „полон", в якому іноді опиняємося. Той „полон" межує з чимось ірреальним — мовби незримий поводир повсякчас тримає тебе за руку, аби не загубився в бурхливих водах буття.

Я і нині храмую в собі незнищенні ні часом, ні роками палкі почуття до матері. І якщо вони іще з дитячих років убралися в шати печалі і суму, то виною тому жорстока дійсність мого дитинства: коли матір запроторили до караґандинських таборів, ми з братом опинилися у дитбудинку...

Мабуть, немає потреби зупинятися на тих поневіряннях. Адже мета моїх роздумів інша: збагнути силу любові до найдорожчої людини, значення її в моїй творчості. І якщо понівечене життя матері після таборів наклало іншу печать на мою душу, вважаю, що саме ота нереалізована любов і стала згодом дороговказом до безміру Жінки.

. . . . . .

Здається мені, що саме відтоді, коли вперше відкрився світ отих нужденних бабусь, котрих малював одразу після закінчення художнього інституту в селі Рожни, що на Київщині (картина „Похорон немовляти"), я був лише напівдорозі до безміру Жінки. Їхні лики навічно запали мені в душу, стали тим оберегом, аби я завжди залишався реалістом і не збивався на умоглядні манівці. Перед їхньою пам'яттю в мене не піднімається рука творити із фарб якусь самодостатню абстракцію. Сказати, що відтоді, пильно стежачи за старими жінками, я пізнав весь безмір їхнього терпіння, — то іще не все. Мене і сьогодні вражає щось в обличчі літньої жінки — мовби всесвіт жіночої долі уособлюється у статечній старості. В ньому безмір Жінки осягає такого, сказати б, космосу, коли фізична сутність переходить в іншу ауру. Це може бути лише душа, яка вже на шляху до Бога. Щось подібне бачимо в обличчях старих жінок на портретах Рембрандта — великого голландця, знавця людських душ.

Немає потреби перераховувати всі картини, де я намагався виокремити саме отой безмір жіночої душі в останнім часі земного шляху. Однак зазначу: митець лише тоді може збагнути безмір Жінки, коли перед його очима повсякчасно мріятимуть і обличчя його старої матері і тих, хто нині доживає віку.

Лист від сина. Темпера. 1979 р.

Насамкінець зупинюся на картині „Лист від сина". З якоїсь, либонь, неминучості мені довелося протягом десяти років спілкуватися з літньою жінкою, вболівання котрої стали і моїми. Її мудра душа вповні відкрилася лише тоді, коли я збагнув її зачаєні сподівання на повернення сина, який двадцять п'ять років служив у далеких краях. Її сподівання стали настільки болісними, що вона майже втратила надію. Адже її любов до нього унеможливила тяму того, як син змінився, буваючи вдома вряди-годи.

Напевно, полотно „Лист від сина" завершило коло пізнання безміру Жінки. Це не означає, що мною взнане обмежилося цим. Адже осягнений безмір Жінки має ореол Любові земної. Викінчення його в ореолі Любові небесної іще чекає свого дослідника. Але то мусить бути вже за новітнього часу, коли життя з його сьогоднішніми потрясіннями перейде в іншу якість, досконалішу і людянішу.

Я вірю в усе те саме тепер, коли піднімається все незнищенне, спрагле до відбудови і майбутнього національного розвою. Я завдячую долі і Жінці, безмір якої в тяжку годину допоміг вистояти, а відтак вкласти в руки пензля, аби і моя душа мала опору, а роздум — свідомость того, що не марно прожив життя...

. . . . . .

Нині мешкаю в Києві, а душею повсякчас у Боярці — в майстерні, біля своїх картин.

Ч. З Радянська жінка

МІНЯЄМО ОБРАЗ?

Плакат Олександра Любавіна

Отже, ця жінка — не ви. І — не я. Але чому тоді легкий смуток торкається душі? За чим він? І чому раптом пригадуються рядки з недавніх службових атестацій: „Вольова, рішуча, принципова, морально стійка". Ще кілька років тому це так подобалося нам! І подобалося не втомлюватись, займати перші місця в соцзмаганні, брати на себе підвищені зобов'язання, приходити на роботу раніше...

Ми навіть не сподівалися, що наша власна сила, заохочувана суспільством, колись повстане проти нас самих. І ми будемо страждати від того, що діти, яким ми так мало приділяли уваги (ясла, садок, школа, нерідко — імтернат), не розумітимуть нашого слова й нашого болю, що чоловік, звикнувши до нашої архисамостійности й діловитости, шукатиме затишку десь...

Читачка з Вінниці щиро зізнається: „Я стала злою й грубою. А могла б бути лагідною і уважною, якби мені не зрадив той, кого я любила". Інша, з Донецька: „Лише тепер зрозуміла, що ошукана суспільством. Як і все наше повоєнне покоління. Ми могли б бути кращими, добрішими, інтеліґентнішими, якби держава..."

Жіночість — це як морозяні квіти на шибці. Це щось невловиме, незбагненне, загадкове. Природа наділяє цим кожну з нас, незалежно від талії й зросту. Але обставини часто складаються так...

Інколи нам зраджують сили. Зраджує витримка, Благородство.

Ось і ця жінка, яка дивиться на нас із обкладинки... Вона теж щось відчула. Вона відчула, як тисне на неї й нищить її єство щоденна боротьба за існування. Ні, вона ще не готова відмовитись од образу, що його прийняла в юності, може, образу своєї матері, яка орала поле, запрягшись у плуг, мурувала хату, яка вміє рубати дрова і зупинити на льоту коня... Але якась неясна тривога, якісь сумніви стукають і в її душу. Чи не тому так одчайдушно синьо підмальовані повіки? Чи не тому (після довгих роздумів і мук біля прилавка) нарешті придбані ці пластмасові сережки?

„Жінки втомились бути не прекрасними..." Це — Ліна Костенко. Що додати до цього?

Давайте міняти образ! Давайте не запевняти чоловіка: „Я все можу!" І коли він береться нести нам торбинку, не репетувати: „Я — сама".

І ще давайте...

не відштовхувати синову руку, виходячи з тролейбуса,

— не вибухати гнівом у чергах, хоч це нестерпно — призвичаюватись до них, до щоденних нестатків...

Решту ви продовжите самі. Виходячи з власного досвіду. Але попри тисячі проблем і труднощів, що чатують на нас у новому році, давайте не боятися бути слабкими. Чи, принаймні, здаватися такими... Хоч би в очах власних чоловіків. Цим ми дамо їм можливість відчути себе сильними і захистити нас од злигоднів життя.

Скорочено за Людмилою Любовець
Радянська жінка І 1991

Лідія Орел

Лідія Григоровна Орел завідує сектором етнографії в Музеї народньої архітектури й побуту, є автором понад 100 публікацій з народньої культури України.
Редакція

РУШНИК В НАРОДНЬОМУ ПОБУТІ

„А колись... Давно колись-то!
Рушники вже ткались,
І хустина мережилась..."

Український рушник... Оздоблений квітами, зірками, птахами... Скільки він промовляє серцю кожного з нас!

Від сивої давнини і до наших днів, в радості і в горі, рушник є невід'ємною часткою нашого побуту. Його можна порівняти з піснею, витканою чи вишитою нитками на полотні. Без рушника, як і без пісні, не обходиться народження, одруження і смерть людини. Простий, з грубого полотна, висить він у кожній сільській хаті біля порога на кілочку. Ним витирають руки, з ним доять корову, порається біля печі.

В різних районах України його називають порізному: „утиральник", „утирач", „стирач" тощо. Ознакою охайності, працьовитості кожної жінки є прибрана хата, а в ній чистий рушник напохваті. Не випадково в народній пісні мати навчає дочку, як треба годити свекрусі:

Тримай хаточку, як у віночку,
І рушничок на кілочку;
Тримай відерця всі чистесенькі
І водиці повнесенькі.
Прийдуть зовиці пити водиці,
Будуть тебе хвалити.

По всій Україні поширений звичай накривати рушником або хусткою хліб на столі.

Рушником накривали діжу після випікання хліба, ставили під образами на покуті. На правобережньому Поліссі такі невеличкі рушнички називають „надіжницями", а на лівобережному — хустками. Гарно оздобленими рушниками накривають кошики з паскою чи яблуками, коли несуть святити в церкву. Дарунковими, плечовими рушниками перев'язують кумів і гостей, запрошених на хрестини, рушника дарували бабці, яка приймала дитину під час пологів.

Ще в дохристиянські часи, вірячи в те, що в лісах по дуплах живуть божества, наші предки обвішували дупла рушниками-обрусами. Як писав мистецтвознавець Г. Павлуцький, „...це були святі приносини, знак обожнювання, жертва".

Під час подорожі по Україні на ровенському Поліссі в с. Вежиця нам доводилось бачити „цардерево", густо завішане рушниками, фартухами, намітками, стрічками. Давно колись це дерево було освячене, і за традицією люди продовжували носити сюди свої дари. За багато років на ньому наросли темні пасма з тканини, обвітреної та обмитої дощами.

На рушниках, намітках (головний жіночий убір, виготовлений з полотна), а то й просто довгих полотнинах і сьогодні спускають домовину в яму. Часто такі рушники вішають на хрест або дарують церкві. Про використання рушника в похоронному обряді сказано в народній пісні:

Іди, доню, — каже мати,
Не вік дівувати.
Він багатий, одинокий,
Будеш панувати.

Не хочу я панувати,
Не піду я, мамо!
Рушниками, що придбала,
Спусти мене в яму.

Рушник стелять під плечі небіжчику в домовиу, застеляють віко труни. До сьогодні на Поліссі й Полтавщині зберігся звичай в поминальний день („могилки") вішати на хрест рушник або намітку чи фартух.

На Поліссі, на Волині, ще донедавна на роздоріжжі, зокрема при в'їзді в село, стояли „фігури" (розп'яття Христа), такі фігури також обвішували рушниками. Побутував такий звичай: коли дуже хворіли діти, жінки збирались у якійсь хаті, ткали по черзі рушник і до схід сонця закопували його під фігуру. У такий спосіб намагались відвернути хворобу.

Використовували рушник і в обряді будівництва хати. Наприклад, на Полтавщині сволок піднімали на рушниках, потім ці рушники дарували майстрам. Коли стіни вже були зведені, вгорі в кутку вішали образ, а на ньому рушник.

Не обходилось без рушника і в хліборобських обрядах. В перший день огляду озимини (на Юрія) ішли в поле гуртом (частіше родом). Попереду ішов батько і ніс на рушнику хліб-сіль, різне частування несла мати в кошику, накритому рушником. На зеленому полі розстеляли рушник, на нього клали їжу, пригощались. Так робили і в перший день оранки, сівби та жнив. Після закінчення жнив господар зустрічав женців з хлібом-сіллю на рушнику, а ті — одягали на нього обжинковий вінок.

Коли син вирушав з дому в далеку дорогу, мати дарувала йому рушник (як оберіг від лиха). Це відображено і в сучасних піснях:

І в дорогу далеку ти мене
на зорі проводжала
І рушник вишиваний на щастя,
на долю дала.

В колекціях музеїв Москви, Ленінграда, України є багато весільних рушників під різними назвами: „червоні", „орласті", „роменські", „кролевецькі", „богуславські", „підперізники". Ці рушники зберігались часто як сімейна пам'ятка і переходили від баби до онуки. Про давню весільну функцію рушника свідчать, зокрема, календарно-обрядові пісні: веснянки, купальські, щедрівки:

Тече річка ріковая,
Плаче дівка молодая.
Не плач, дівко, не журися,
Ще я, молод, не женився.
Як я буду вінчатися,
Прийди, серце, прощатися,
Ой як я буду на рушничку,
Подай мені білу ручку.

Або ще:

Ой на Купала, на Івана
Там ластівочка купалася,
На беріжечку сушилася,
Дівка Настя журилася;
А ще рушників не наткала,
Собі Петруся сподобала,
А ще рушничків не зробила,
А вже Петруся полюбила.

Весільний рушник, як і весь посаг, кожна дівчина готувала собі сама заздалегідь. Вишивати рушники, як і сорочки, мати навчала дочок ще змалку. Зокрема, багато вишивали дівчата на вечорницях, довгими осінніми та зимовими вечорами. І в виготовлення кожного рушника, як і в вишивану сорочку, вкладалось багато дівочих мрій про коханого, про одруження і щасливе подружнє життя:

Коли б мені, Господи, неділі діждати —
на рушничок стати,
тоді не розлучить ні батько, ні мати,
ні суд, ні громада...

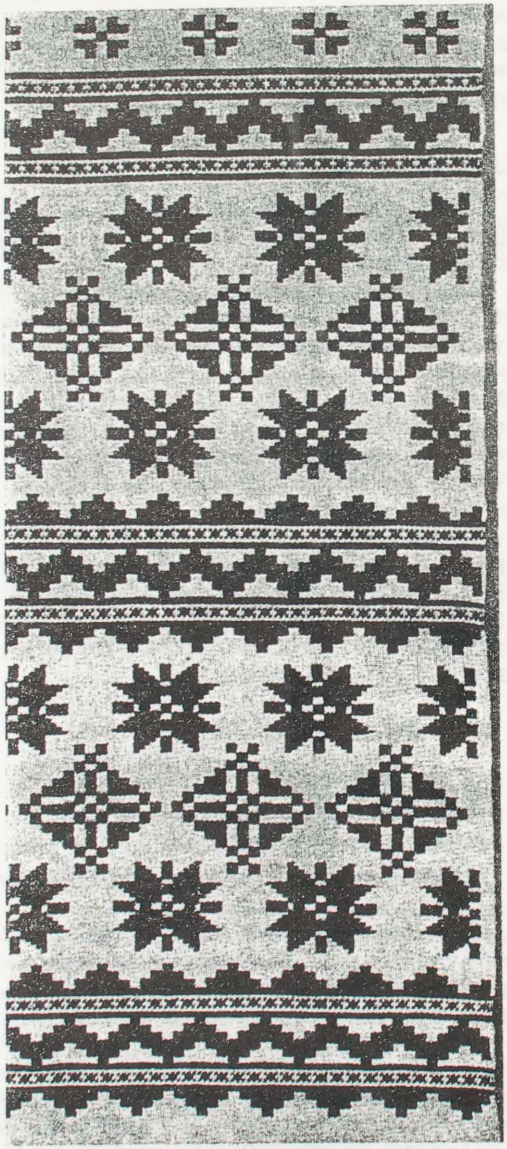

Стати на рушничок було апогеєм весілля:

Молода Ганнуся на рушничок стала
своєму милому всю правду сказала
Своєму миленькому, свому чоловіку,
Що буде любити від вінця довіку.

Весільні рушники, як і весь посаг, зберігали в скрині, яка купувалась на ярмарку:

А я не панна — я господиня,
В мене полотен повна скриня.

По всій Україні поширений звичай перев'язувати рушниками старостів в разі згоди дівчини на одруження:

Батько й мати не одказує
Ще й рушники не показує,
А я прийшла та й одказала
Ще й рушнички да й показала.

У протилежному випадку дівчина говорила, що в неї скрині немає та й рушників ще не надбала. А то ще й гарбуза підносила старостам та молодому:

Мали повернутися з рушниками,
Але повернулися з гарбузами.

В одних районах України рушники, щоб перев'язувати старостів, дівчина вносила на дерев'яній тарілці, в інших — на хлібниці. Цікавий епізод сватання записаний на Катеринославщині: „дівчина кладе рушники на хлібницю, вносить до хати, низько вклоняється старостам і каже: „Батьки мене всьому доброму вчили, а я вечорами мички микала та пряла, досвітками рушники ткала та вишивала, батькам радості бажала, щоб у них серце по мені не скиміло, щоб соромом очі їм не вкрило. Спасибі їм за все!" — низько вклоняється батькам, а потім знову вклоняється старостам і дає кожному старості по рушникові. Старости беруть рушники і один одного пов'язують навкоси через плече, а батьки молодої примовляють: „Добре, добре пов'язуйте рушниками, щоб було за що держатись, щоб у сніг не впасти, а в свою хату попасти".

Не скидаючи рушників з плечей, старости йшли до батьків молодого. Такі рушники також називались плечовими. В багатьох районах України на весіллі рушниками перев'язували не лише старостів та дружок, а також боярів й інших гостей:

А в коморі сволок,
Там рушничків сорок,
А підіте винесіте,
Бояр прикрасіте.

В центральних районах України молода і дружка замість пояса чи крайки підперізуються рушником — кінцями наперед. Найчастіше це були червоні ткані рушники.

Ці рушники, як і той, що ним був накритий образ, яким благословляли батьки, та рушник, на якому вінчались, зберігали в родині протягом багатьох років. За нашими підрахунками в с. Попівка Звенигородського району Черкаської області рушник у весіллі брав участь більше як 20 разів. Мати благословляла дочку скликати родину, давши в руки рушник. Того рушника молода носила в руці аж до кінця весілля. Коли дві молоді зустрічались, то стелили свої рушники на землі навхрест, били поклони на рушники тричі й кожний раз цілувались.

Під час шлюбу неабияке значення мав білий вишиваний рушник, на якому стояли молоді під вінцем. Під рушники родичі молодого клали срібні гроші і пшеницю на щастя і добробут. Родичі і старша дочка намовляли молоду спритно стати першою на рушник („того правда буде зверху").

Рушник у церкві розстилає дружка. Вона стоїть за молодою і шепче їй нишком:

— Протягни, сестричко рушник, щоб і я скоро за тобою пішла (*із записів П. П. Чубинського в м. Борисполь.*)

На Звенигородщині брат молодої заводив сестру в хату після вінчання за рушник, який вона тримала в руці. Молодий заводив молоду на посад і садив її на кожух також за рушник. Молода брала чарку рушником. Перед тим, як різати коровай, на нього клали два рушники навхрест. Дружко (боярин) мив руки і витирав рушником:

Миє дружко ручки,
Чи не висять рушнички,
Щоб потерти ручки?

На Звенигорщині, як вирядяали молоду до молодого, мати виносила гарний рушник і клала на ярмо, а коли їхали кіньми, то на дишло. Весільна мати давала куховарці хустку, три аршини полотна й рушник, всім учасникам весілля по шишці та рушнику, матері хрищеній — гарний очіпок та рушник.

Коли весільні гості після першої шлюбної ночі приносили батькам молодої радісну звістку, що їхня дочка чесна, їх обдаровували рушниками і хустками. На другий день весілля молоду завивали в намітку („перемітку", „намітець", „плат", „серпанок", „сповивало", „завивало") — довгий рушник, на кінцях оздоблений, а іноді й посередині, на чолі. На Україні було багато локальних способів вив'язування намітки. Після того, як

молода жінка надягала намітку, вона вже не виходила з непокритою головою, навіть до воріт. Особливо прикрашались намітки святкові. Вив'язування намітки часом було таке складне, що доводилось звертатись за допомогою до сусідки, яка вміла це вправно робити.

Весільні намітки і весільні рушники також зберігали, як сімейні реліквії, клали покійнику в домовину.

До цього часу на правобережному Поліссі на весіллях, похоронах і інших родинно-побутових обрядах функцію рушника виконують намітки. На Буковині молоду завивають в рушник:

Ішла з міста, напилася,
Найшла рушник, завилася,
ані пряла, ані ткала,
Лиш готовий завивала.

На весіллі красивий рушник вносив урочистість, створював гарний настрій. Багато людей сходились дивитись, як раненько в понеділок молода вставала і починала поратись: розвішувала рушники на образи, картини, кілочки (такі рушники в центральних районах України називають „кілковими", „кілочковими"), на сволок, жердки, над вікнами, дверима, дзеркалом і де тільки можна.

В деяких селах Зінківського району на Полтавщині рушники вишивали з двох боків порізному і вішали, як панно „на хату", то однією стороною, то другою. В одній з народніх казок оповідається, що гарні рушники виходили тільки в жінки, котра „як плаче — жемчуг сиплеться, а як сміється, так усі квіти цвітуть". Прибрана рушниками, килимами, гарним посудом, мальованими меблями хата виглядала, як писанка. Щодо виготовлення, оздоблення та прикрашення хати рушниками в різних місцевостях були свої особливості. На Україні зафіксовано близько 100 технік вишивки і понад 20 технік ткання. Це стосується насамперед рушників.

Рушник у нашому побуті живе й сьогодні. Його використовують на весіллі й на похоронах, з хлібом-сіллю на рушнику зустрічають дорогих гостей... Рушник і нині прикрашає наше житло. Ще й тепер у деяких селах жінки тчуть і вишивають рушники. Виготовляють рушники також і в містах окремі любителі народного мистецтва, а також художні майстерні та фабрики.

(до друку прислала Надія Боднар)

В. Смерека

ГЕРОЇНЯ НАШОЇ ДОБИ

Олександра — скорочено Саня. Вони приїхала до брата на чужину і при першій зустрічі давала людям синьо-жовті металеві прапорці-відзнаки, що їх пришпилюють на одязі.

Всміхалася ніжним жіночим усміхом і дивилася на людей приязно, немов на рідних. Здавалося, була щаслива бути з своїми людьми.

Хто вона, — ця українка з Волині в простому плащі і з рівно зачесаним волоссям? Її худе лице повне ласки й привіту, а очі ясні й свідомі.

Свідомі очі, — спитаєте ви. — Що значить свідомі очі?

А гляньте в очі людей. Немов в дзеркалі ви побачите душу. Про що та душа дбає: про себе, про гроші, про гонор, чи про щось вище, а в нас висотою є Україна. Людина, яка живе для України, є свідомою і має свідомий погляд у очах.

В очах Сані була свідомість.

А що ще?

— Не просіть мене, щоб я розказувала про себе, бо буду плакати, — каже Саня у відповідь на прохання розказати людям про свої шляхи.

— Ні, ви не будете плакати!

І Саня розповіла про свої героїчні шляхи. Ні, вона не зве себе героїнею. Вона й не думає про це, не знає, що вона героїня.

Це я її так назвала.

Студентка педагогічного інституту Саня мріяла бути учителькою.

Війна перервала її студії. Україну завоювали німці. Саня вернулась в село до матері й батька. Жила своїм життям: читала, вчилась, зустрічалась з хлопцями й дівчатами.

Німці вивезли в табір до Данціґу. Вернулася — втекла. Жила дома до кінця війни. Ба, ні, — не до кінця.

Ще в 1944-му році її почали викликать до сільради. Прикордонна охрана, тоді КГБ.

Хтось в селі доніс на неї, що читала в „Просвіті" „Історію України", а інший хтось сказав, що бачив під лісом, як стрічалась з військовими.

Цього було досить.

Випитували Саню. Били.

— Дужв били, — каже Саня, закриваючи очі, щоб не виказати сліз.

Тоді тюрма, Київська тюрма. І вирок, прочитаний в кутку, без суду і без її відома написаний: 15 років заслання.

— Посадили нас в товарні потяги і повезли. Давали тюльку солону, а води не давали. Люди дуріли без води. Везли нас три неділі і привезли в Воркуту.

— Що тут таке? — Питались ми, як висіли у сніг, хоч в нас ще було літо.

— Угольок! Угольок! — казали люди, ті, хто там уже робив і жив.

Ми знали, що це копальні вугілля. Воркута.

Морози там до 50 градусів. Коротке літо, коли немає ночі, а решта — ніч без дня.

Було нас там багато, тисячі: жінки, мужчини, хлопці, дівчата.

Були й ті, хто робив в Німеччині, їм присудили кару, як „запалювачі війни". І нації були там різні: німці, поляки, грузини. Власовці були, хоч більше в охороні.

Послали нас усіх у шахту працювать. Дали ліхтарик, койло і вдвох з партнером ми добували вугілля. Мій партнер крав від мене ліхтарик і домагався пайки хліба. Я боялась і давала йому хліб, поки не впала з сил. Захворувала.

Довідалось начальство і мені дали другого партнера в роботі. Я боялась, бо як не зробиш норми, пошлють у карцер, а там щурі — я того найгірше боялася.

Жили ми в бараках. Було холодно. Ми приходили з роботи, падали на ліжка й спали. Ходили пообмотувані, як мумії. В морози давали нам маски на лице, щоб не приморозитись, тільки очі видно було і уста. Люди мерзли, замерзали, багато померло.

Писати листи до рідних можна було раз у рік. Часом ми передавали листи через тих, хто їхав у Москву чи десь. Раз я назбирала від дівчат цілий пакет листів, передала, а того чоловіка спіймали. Стали допитуватись, хто передав листи і я призналась, що то була я.

Покарали. Тоді я хворувала. І через хворобу перевели мене з шахти робити нагорі, возила вугілля, потім дали шити шинелі.

Батька й матір вивезли на заслання. Батько там і помер. А мати жила сама.

В 1955-му році мій строк змінили на 10 років. Відробила я, але вертатись додому не позволили. Два роки ще жила на Воркуті вольнонайомною.

Заміж вийшла там. Народилось дві дочки.

По двох роках дозволили повернутись додому.

Хто був мудріший, лишився там, заробив добрі гроші і вернувся додому багатшим.

Але нас манила-притягала рідна земля — Україна.

І ми вернулись, щоб починати життя з нічого.

— Чи ви зустрічали своїх слідчих, котрі вас били?

— Зустрічала. А що скажеш? Щоб посадили знову...

Минули роки. Померла мати. Виросли дочки. Скінчили інститути.

— А я б уже два скінчила, якби не заслання, сумно каже Саня.

В тонких рисах її обличчя, в жвавім погляді відбились переживання, потрясені нерви зраджували нервовість.

Але Саня — дівчина, Саня — жінка, Саня — мати перемогла все.

З усмішкою приїхала до одинокого брата, з яким розлучив вибух гармати в час війни.

Дороги їх розійшлись. Він опинився на чужині, вона з Воркути вернулась в Україну.

Брат нагородив сестру, чим міг.

А ми зустріли живу героїню страшної нашої доби.

За читання „Історії України", за чийсь неправдивий донос заслали дівчину-студентку на каторжні роботи у воркутські копальні вугілля за статтею 54 на 15 років...

Саня прощалась з нами теплим поцілунком.

А ми дивились на неї, невелику ростом, в темно-сірім плащі, з рівно зачесаним волоссям, всміхнену і ніжну...

І не знали, що перед нами з'явилась героїчна жінка України, яка вертається додому будувати нове життя.

ПОДЯКА

Я сердечно дякую членкам відділу Союзу Українок Канади при катедрі Св. Івана за часті відвідини мене. Щоб висловити свою подяку якнайкраще я дарую $30.00 на пресовий фонд нашого журналу „Промінь".

Лідія Паланюк
Едмонтон, Алберта

ОГОЛОШЕННЯ

З нагоди 100-ліття поселення українців в Канаді, Музей при С.У.К. в Калґарі, Алберта, пошукує старовинних речей, експонатів для нашого музею в Калґарі.

Ми маємо гарне просторе приміщення і хотіли б його заповнити українськими експонатами. Зголошуйтесь, або дзвоніть на адресу:

Mrs. Lesia Woloschuk
2012 — 7 Avenue N.W.
Calgary, Alta., T2N 0Z6
(403) 282-9761 (home) or 264-3437 (office)

ENGLISH SECTION

ECOLOS

In the early autumn of 1988, very disturbing news began to come out from the city of Chernivtsi, Ukraine, about a mysterious illness among its children. A mother washes her two-year-old daughter's hair and clumps of it remain in her hand. An eleven-year-old boy wakes up with something tickling his face. He lifts his head and sees handfuls of his hair on the pillow. Children with a full head of hair wake up in the morning completly bald. They get very bad dreams while asleep and scream in fear. The mothers scream at the authorities, who, in turn, question scientists — but no one knew the cause.

Soviet scientists and some from abroad, including the World Health Organization, began to study, investigate and analyze the mysterious ailment. To date the exact cause has not been fully determined but authorities in Kyiv believe it was industrial pollution. Just before the outbreak of baldness among children, large amounts of waste containing thalium, boric and chemical compounds were burned at a brick factory in the centre of Chernivtsi.

Two Toronto residents, Luba Medicky and Natalka Pawlynko, were so distressed by the terrible news from Chernivtsi that they felt compelled to take action. They called a meeting, five people came and all agreed to a course of action. By December 1988 they had organized a Committee of Environmental Concerns in Ukraine. Dr. David Marples was speaking out about Chornobyl at York University at the time and Medicky and Pawlynko approached him to be the Committee's Honourary Patron, to which he very kindly agreed.

Dr. Marples is well-versed in environmental issues. He is a research associate at the Canadian Institute of Ukrainian Studies, University of Alberta, Edmonton; is a Visiting Professor in the Department of History, University of Alberta, with responsibility for courses on the Soviet Union; and is the editor of the Journal of Ukrainian Studies. He travels to Ukraine often, has written and spoken extensively about its environmental issues, and has published several books about Chornobyl and its legacy. He has published regularly in the "Edmonton Journal," the "Globe and Mail," "Newsday", "Ukrainian Weekly" and other newspapers. Dr. Marples' support of the Committee of Environmental Concerns in Ukraine is an invaluable contribution to its work.

As more Toronto members joined the Committee of Environmental Concerns in Ukraine and many persons outside of Canada expressed interest in its goals, its name was changed to the easier **Ecolos,** in June 1989. In the summer of 1990, Ecolos became one of the eight committees of the Canadian Friends of Rukh, an umbrella organization created to aid the democratic process in Ukraine. The other seven committees are: Education, Information, Youth, Chornobyl, Technology, Economy and Medical. Chairpersons of these eight committees make up the Executive of the Canadian Friends of Rukh.

The objectives of Ecolos are:

1. To promote the cause of "environmental perestroika" in Ukraine, to co-operate with and support Green World in Ukraine.
2. To facilitate the exchange of environmental knowledge and technology between Ukraine and the West.
3. To inform the Western public about the grave environmental situation in Ukraine and how it poses a threat to world health.
4. To educate the Ukrainian Diaspora about the ensuing environmental crisis in Ukraine in particular, and the universal problems of environmental degradation in general.

As the members of Ecolos began to implement its objectives, they realized there was a great need for current, all-encompassing information concerning the ecological situation in Ukraine. There was no such service in Canada or even in Ukraine. Thus, the Press Clipping/Media Scanning Service was established. It is a magazine titled "Environmental Issues in Ukraine and USSR" and is composed of press clippings, news reports, radio transcripts, magazine articles from Canada, USA and USSR, and any news item pertaining to the environment in Ukraine. Walter Derzko is the present editor, assisted by Luba Medicky, Natalka Pawlynko, Stefania Hurko, Paul Pirie, Dr. Jury Kurys (chairpersons of the Ecology Commission of the World Congress of Free Ukrainians) and Morris Ilyniak. Morris Ilyniak is the 1991 Chairperson of Ecolos. He is a frequent contributor

on environmental issues in the "Ukrainian Weekly" and other publications.

In October 1990, Ecolos published a second edition of a "dovidnyk" — "Ukraine on the Brink of an Ecological Catastrophe," edited by Raissa Haleshko. It described the whole environmental situation in Ukraine, even to detailing serious problems in each oblast of Ukraine. A copy was sent to Zelenyj Svit ("Green World"), an association of individuals active in the Ukrainian environmental movement. The members were very impressed with the "dovidnyk", as there is no comparable reference material in Ukraine.

Dr. Yurij Mishchenko, Executive Director of Zelenyi Svit was invited by Ecolos to visit Canada in 1990. A report of his visit to Edmonton will be published in a later issue of Promin.

For many months the local health officials in Chernivtsi assured the parents of children suffering hair loss that everything was being done to solve the problem and that Western medical aid was not required. After many letters and phone calls, Ecolos was able to organize the visit of two doctors from Chernivtsi, Dr. Leonid Sanduliak and Dr. Ivan Penishkevych. The two doctors attended a public meeting with Toronto's Ukrainian community and described the health problems of the children in their area. Not only are the children losing hair but show other alarming symptoms, such as enlargement of the liver, hallucinations and nightmares. Gasps of "Oy Bozhe" came from the audience when they showed a documentary film about the Chernivtsi children. Dr. Sanduliak explained that 60,000 tons of pollutants are deposited annually in Chernivtsi and the illness of children must be an environmental disease. Now there are rumours that young people in other areas of Ukraine are not only losing hair on their heads but all body hair as well.

Drs. Sanduliak and Penishkevych were put in touch with Dr. Luba Komar, a pediatrician at the Hospital for Sick Children in Toronto, who had expressed great personal interest in this mysterious balding ailment. She enlisted the help of Dr. Danylo Hryhorchuk, a toxicologist from Chicago, and Dr. Volodymyr Medvidsky, a Toronto dermatologist. The three visited Ukraine to gather and analyze data. Dr. Hryhorchuk now has an "agreement of cooperation" between the Chernivtsi health officials and the Illinois University in Chicago.

Ecolos has sent several dosimeters to Ukraine for monitoring radiation. With help from the Ukrainian Canadian Social Services and the Canadian Friends of Rukh, Ecolos has sent medicines, vitamins, syringes, a computer and one ton of powdered milk to the children of Chernivtsi.

Space does not allow listing all the other activities of the members of Ecolos. Many hours are taken up with meetings, speeches to interested groups, granting media interviews, writing reports, preparing videos, answering extensive correspondence, hosting many visitors from Ukraine, interpreting for them when necessary and making their visits interesting and productive.

Ecolos is a very active committee credited with many solid achievements. It deserves the generous financial support of all members of the Ukrainian community in Canada. If you wish to make a financial donation to assist Ecolos in its work make your cheques payable to "Ecolos" and mail it to:

The Canadian Friends of Rukh
1555 Bloor Street West
Toronto, Ontario, M6P 1A5

— submitted by Helen Raycheba
Convenor of Ecology,
Ukrainian Women's Association of Canada

CHANGE IN ADDRESS

Our mailing address for Promin has been changed to:

PROMIN
842 Main Street
Winnipeg, Manitoba
R2W 3N8

This change should help expedite the efficiency with which our mail is handled and speed up the processing of subscription payments as now they are sent directly to our office premises.

GOVERNOR GENERAL OPENS UKRAINIAN EXHIBITION AT NATIONAL ARCHIVES

One hundred years of Ukrainian life is Canada in the focus of an exhibition at the National Archives of Canada which was opened March 26, 1991 by His Excellency the Right Honourable Ramon John Hnatyshyn, Governor General of Canada.

The exhibition, entitled "Album — A Century of Ukrainian Life in Canada", features manuscripts, photographs, posters and medals. The items selected reflect the diversity of archival material found in the various collections housed at the National Archives of Canada.

Visitors to the exhibition are offered a walk through three different aspects of Ukrainian life in Canada between 1891 and 1991. "The Early Years" section offers information on Ukrainian settlement in this country and the establishment of a number of associations to help them better adapt to Canadian life. "The War Years" contains photographs and other materials relating to the First and Second World War. The third section, "Political and Cultural Activities", offers a sample of contributions made both by individuals and by the organized Ukrainian community to Canadian life.

The opening of "Album — A Century of Ukrainian Life in Canada" is one of many celebrations and activities taking place around the country this year to celebrate the Centennary of Ukrainian settlement. The exhibit can be seen seven days a week, from 9:00 a.m. to 9:00 p.m. at the National Archives of Canada until May 12, 1991.

CALGARY MUSEUM SEEKS EXHIBITS

As a special tribute in commemoration of the Centennial of Ukrainian settlement in Canada, the Olha Basarab Branch in Calgary of the Ukrainian Women's Association of Canada is collecting exhibits for the Museum, to be housed as a permanent collection.

The Museum is situated in the newly-built St. Vladimir's Ukrainian Cultural Centre and is the only cultural museum in southern Alberta for Ukrainians (or other multicultural groups).

Organizers of the project are badly in need of exhibits, particularly those relating to Ukrainian pioneer life in Canada, and would provide a fine location for these old items which often are inadvertantly lost, destroyed or thrown out.

If you can provide any items for the Museum please contact:

Mrs. Lesia Woloschuk
c/o Ukrainian Women's Museum and Gift Shop
St. Vladimir's Ukrainian Cultural Centre
404 Meredith Road, N. E.
Calgary, Alberta T2E 5A6

or call at (403) 282-9761 (home) or (403) 264-3437 (office). All donations would be much appreciated and would be a fitting way for individuals to help commemorate the Centennary of Ukrainian Settlement in Canada.

NEW MULTICULTURALISM COMMISSION MEMBERS

The members of an expanded Alberta Multiculturalism Commission were announced recently by Doug Main, Minister of Culture and Multiculturalism.

Seven of the 10 members at-large are new to the commission board, which is chaired by Steve Zarusky, MLA for Redwater-Andrew. Vice-chairman Orest Olineck of Vegreville, Laurent Lamoureux of McLennan and Adolf Kulpe of Medicine Hat return to the Commission. New members include Ernest Houle of Whitefish Lake, Joseph Mattew of Lethbridge, Manmohan Sandhu an Dora Lam of Calgary, Teresita Oliva and Tom Eapen of Edmonton and Craig Curtis of Red Deer. Manual da Costa, Assistant Deputy Minister and Executive Director of the Commission, will remain on the Board as secretary.

The Alberta Multiculturalism Act, passed July 5, 1990, doubled the size of the Commission Board from six to 12. This expansion fulfills the multicultural communities' request for broader, direct public input and involvement in government multicultural policy and program development.

The Act also created a Multiculturalism Advisory Council to provide advice and assistance to the Commission. As Commission Vice-Chairman, Olineck will automatically become Chairman of the Council The Minister will appoint the council's remaining 20-30 members in the near future.

COMMUNITY CORNER

MARY AND NICK ELASCHUK CELEBRATE DIAMOND WEDDING ANIVERSARY

On Sunday, September 23, 1990 Mary and Nick G. Elaschuk celebrated their 60th (Diamond) Wedding Anniversary at a special dinner in the National Hall in Smoky Lake, Alberta attended by many relatives and friends.

At the dinner Rev. Hryhory Fil said prayers and the Holy Ascension Church Choir sang the Lord's Prayer and Mnohaya Lita. Ron Hodges, son-in-law, was the master of ceremonies at the event. Congratulatory greetings were received from: His Excellency the Right Honourable Ramon John Hnatyshyn, Governor General of Canada, Rt. Hon. Brian Mulroney, Prime Minister of Canada, Her Honour Helen Hunley, Lieutenant-Governor of the Province of Alberta, Premien of Alberta Don. R. Getty, M. P. Herb Gray and M.L.A. for Redwater-Andrew, Steve Zarusky. Mr. & Mrs. Elaschuk were also presented with lapel pins, and plaques from the Town of Smoky Lake as well as from the parishioners and Father Orest Hudema from the Ukrainian Orthodox Church.

At the anniversary dinner memories were recalled of the wedding. Nick and Mary were married on October 28, 1930 in the Ukrainian Orthodox Church in Smoky Lake. Mary is the daughter of Metro and Martha Grekul. Rev. Mayba officiated at the service. The Matron of honour was Annie Franchuk and bridesmaids were Helen Sharhan and Anne Ternoway. Groomsmen were Sandy Fischuk and Nick Osepchuk, with Annie Fotty as candlegirl. Music was provided by Peter Elkowich, Peter Semeniuk and Peter Osepchuk. The reception was held at the home of Nick's parents (George and Annie Elaschuk).

Nick and Mary farmed in the Pakan district from 1930-1968. The Elaschuks moved to the town of Smoky Lake in 1968 after they sold their farm.

After retiring from farming Mary worked at the R.C.M.P. barracks and as a cook for the Ukrainian Women's Association in Smoky Lake. Nick worked as a guard at the Smoky Lake R.C.M.P. detachment from 1970-1989.

The Elaschuks have three daughters — Emily Dobbie (husband Don) of Edmonton, Rita Hodges, (husband Ron) of Edmonton, and Gloria Blowes (husband Bob) of Mississauga, eight grandchildren and five great-grandchildren. At the anniversary their children presented Mary Elaschuk with a pair of gold earrings and Nick Elaschuk with a gold and diamond watch. — *submitted by Mary Ratsoy*

IN MEMORIAM

Following a long and courageous battle with cancer, Luba Vera Onysko (nee Bozyk) passed away at the Vita District Health Centre on October 3, 1990.

Luba Onysko was born in Arbakka, Manitoba on October 6, 1927. Her parents were Gawril and Veronia Bozyk. She received her education at Shevchenko School in Vita. On November 2, 1947 she married William Onysko of Gardenton where they resided.

Shortly after her marriage she obtained the position of local postmistress, a job she held for 40 years.

Luba always took an active interest in current events and community affairs and held various executive positions on the Local Ukrainian Hall Committees, the Lesia Ukrainka Branch of Gardenton of the Ukrainian Women's Association of Canada, and the Ukrainian Orthodox Church of Canada, on local and district capacities. She was on the Founding Committee of the Ukrainian Museum and Village Society of Gardenton, and was awarded a commemorative plaque for her years of service as recording secretary.

Luba was a loving aunt to her many nieces and nephews and godmother to many children. She was an avid gardener and enjoyed needlework, crocheting and knitting.

Luba Onysko was predeceased by her parents in 1973 and 1974, her husband William in 1981, and her brother Vic in 1986. She is survived by sisters Eileen Makowetsky of Chatham, Doris (husband Bud), Rita Salavich, Myrtle Osachuk, Sonya Grier (husband Cliff) all of Winnipeg, her brother Nestor (wife Vi) also of Winnipeg, and sister-in-law Shirley of Vita.

Funeral services were held October 6 at St. Michael's Ukrainian Orthodox Church in Gardenton, with internment in the parish cemetery.

WORLD NEWS

SOVIET SCIENTIST SAYS CHERNOBYL KILLED 10,000

The most senior scientist at the Chernobyl nuclear power station says the disaster killed as many as 10,000 people, thousands more than Soviet authorities have admitted, a newspaper reported.

The *"Independent on Sunday"* newspaper quoted Vladimir Chernousenko as saying the fatalities included miners and military men who died from exposure to radiation during the cleanup after the accident.

He is the scientific director in charge of the 30-kilometre exclusion zone surrounding the power station and said he has been given between two and four years to live because of his exposure to radiation. He said that, in part, prompted him to come forward.

"I expected some measures and some attempt to honestly deal with the situation," said Chernousenko, 50. "Now that I have seen, over five years, that no such attempt has been made, before I die I must make the world aware of what they are facing."

Soviet authorities have said 31 people died immediately following the explosion in April 1986. They have not disclosed how many people have since died.

"Instead of focusing all efforts on the task of saving people, the whole system set about suppressing all information about the disaster," he said.

— reprinted from the *Winnipeg Free Press* (April 15, 1991)

LETTERS FROM OUR READERS:

Once again, on behalf of our mother — Mrs. Anastasia Landiak, we are renewing her subscription to her favourite magazine, "Promin". Mother is a resident of the Grandview Lodge and is coming up to her **98th birthday.** My wife and I take turns in reading her favourite "Promin" to her.

— Peter Landy
Thunder Bay

———

Editor's Note: It is truly heartwarming to hear from such loyal readers. Please wish Mrs. Landiak the best of health and a special "Mnohaya Lita!" from us all at Promin. Thank you for writing.

— M. T.

CHERNOBYL "TOURS"

The following tonque-in-cheek article was reprinted from the "Komsomolskaya Pravda" by the Western press recently. The sarcastic humour of the article is a poignant reminder of how dramatic the effects of the Chernobyl disaster must be:

IT'S READY, SET, GLOW AS UKRAINE OPENS CHERNOBYL ZONE FOR TOURS

Ukrainian authorities are offering Soviet and foreign tourists a new suggestion: a tour of the radioactive contamination zone around the Chernobyl reactor that blew up in 1986.

All trips will begin and end with Geiger counter tests to check the visitor's exposure to radiation. If treatment at a radiological medical centre is needed, it will be provided "at no extra charge," the newspaper *Komsomolskaya Pravda* reported on the weekend.

The package tour is dubbed Radioactive Sites of the Ukraine. The itinerary laid out by the Soviet tour company, Kievturist, includes the city of Chernobyl, a radioactive waste dump at Kopachi and the concrete "sarcophagus" built around the blown-up reactor.

The plant is 130 kilometres north of the Ukrainian capital of Kiev.

The head of a Ukrainian legislative commission that investigated the Chernobyl catastrophe has said the toll was over 500.

Visitors will also see the town of Slavutich, home to thousands of workers who still operate three reactors at the Chernobyl complex.

According to *Komsomolskaya Pravda,* Ukrainians often say that in Slavutich, "life is good, but short."

— reprinted from *the Winnipeg Free Press*

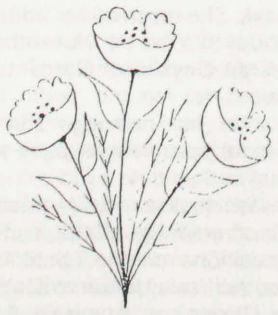

Уляна Кравченко

МАМІ

О, Мамочко!
Травневий блиск, травневий чар
І квітки з ярих піль і лук
Приносимо Тобі, як дар,
Тобі схиляємось до рук.

Ти — сонечко для наших віч
Весь довгий рік — і вдень, і в ніч,
Тому в неділю цю святу Тобі
приносим яркрасу,
при звуках дзвонів і пісень
Святкуємо Твій, Мамо, День.

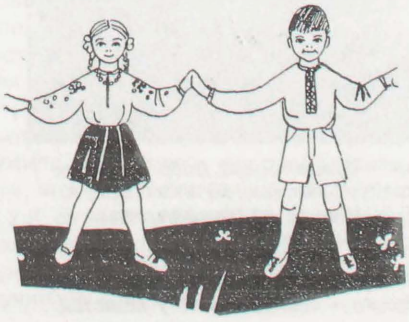

БУВ СОБІ ЖУРАВЕЛЬ

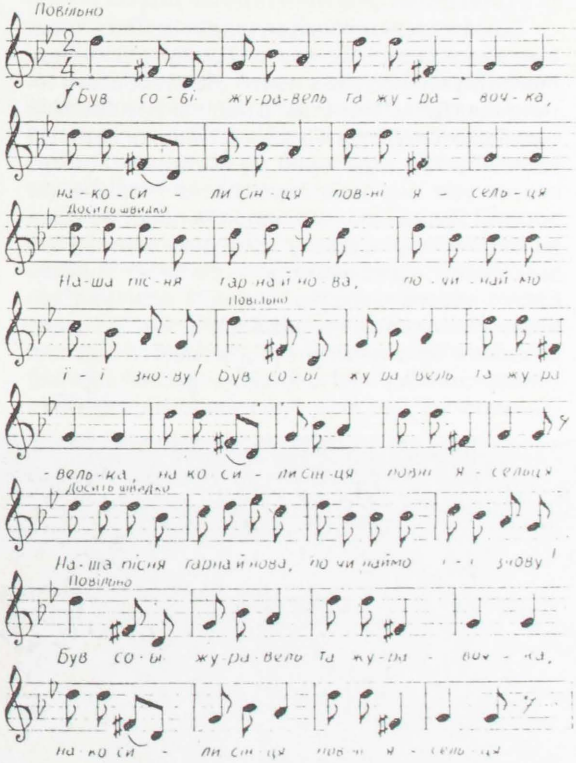

Був собі журавель
Та журавочка,
Накосили сінця
Повні ясельця...

Наша пісня гарна й нова,
Починаймо її знову!
Був собі журавель... і т.д.

50-ЛІТНІЙ ЮВІЛЕЙ І ДЕНЬ ЧЛЕНСТВА

ВІННІПЕҐ, МАН.

Союз Українок Канади, відділ ім. Лесі Українки при Катедрі Пресвятої Тройці у Вінніпезі, відсвяткував подвійне свято „50-ліття свого існування і День Членства" в неділю 3-го березня ц.р. Після Св. Літургії в Катедрі членки відділу і гості зійшли в авдиторію, де гостинний комітет гостив усіх смачною перекускою і ювілейним тортом. Під час цього прийняття присутні мали нагоду оглянути цікаву колекцію знимок, які зберігаються в архівах протягом 50 літ. Знимки були з усього членства, з різних комітетів, імпрез, бувших голів і управ відділу. Багато цього матеріялу було поміщено в „Промені" в свій час. Перед сценою, на середині, висіла картина „Смолоскип", на якій було написано: 65-ліття Союзу Українок і 50-ліття відділу ім. Лесі Українки. По боках цієї картини були портрети Лесі Українки і Тараса Шевченка, прибрані рушниками і цвітами. Столи були прикрашені червоними маками і прапорчиками Союзу.

Все це робило почуття, що сьогодні в нас, „Союзанок" велике Свято.

Святкова програма складалася з 17 точок і почалася в першій годині по полудні. Програмою керувала Оля Ковальчук, голова членського комітету. Вступне слово сказала добр. Юстина Лучак, сердечно вітаючи всіх учасників. Своєю присутністю звеличали свято: Преосвященніший Владика Юрій, парохи Катедри — протопресв. С. Кіцюк і протопресв. Дм. Лучак,

1-й ряд (зліва) — В. Павлюк — 25 літ в С.У.К., М. Симчич — бувша голова, добр. Ю. Лучак — 1-ша заступниця голови, М. Воронюк — голова централі, А. Петрів — 50 літ в С.У.К., А. Сокалюк — 50 літ в С.У.К., О. Завісляк — 50 літ в С.У.К., Н. Міщук — попередня голова, Е. Ахтимійчук — 25 літ в С.У.К., О. Ковальчук — голова Комітету членства.
Стоять — Г. Ґедовс, Я. Юзвишин — голова культ. освіт. Комітету, слідують 25 літ в С.У.К.: К. Німчук, А. Калинюк, К. Ковальчук, І. Скузанська, А. Мануляк-Черевайко, М. Ґреґораш, О. Гринь, М. Самоїл (заступаюча матір), І. Федрик, Г. Ласько — членка Комітету членства.

Вельмишановна пані Марія Воронюк — голова централі С.У.К. з Саскатуну, Наталя Когуська, бувша голова Централі і довголітня редакторка журналу „Промінь", Олена Гринь — редакторка „Променя".

Промовляє голова Централі п. М. Воронюк, сидить п. Оля Ковальчук

Привіти і признання відділові зложили: Владика Юрій від себе і від первоієрарха Блаж. Митрополита Василія, протопресв. Дм. Лучак від Катедральної Громади, Марія Воронюк від централі С.У.К., Анастазія Міщук від Манітобської Провінційної Екзекутиви С.У.К., Емілія Базило від С.У.К., відділ ім. Лесі Українки з Трансконі, писемний привіт від С.У.К. ім. Княгині Ольги при Соборі Св. Покрови у Вінніпешу, і від Анни Воробець з Келовна, Б. К., бувшої голови нашого відділу.

Цікаве і змістовне слово виголосила голова Централі, Марія Воронюк, яку детально представила Єлисавета Білич. „Історичні дані існування відділу" виголосила Ангелина Павлик — основателька і перша голова цього відділу. Її представила добр. Марія Керніцька, підкреслила її заслуги в Союзі й в Українському Музеї, в церковно-громадській праці та взагалі в суспільстві.

Для розваги Естер Джус милозвучно відспівала три пісні, приграваючи на бандурі.

Цього року на 60-літню грамоту від С.У.К. заслужила Анна Петрів, яку представила Леона Радчук, читаючи її біографію. 50-літні грамоти від С.У.К. отримали Ольга Завісляк, Агафія Соколюк і Докія Міхоцька, яких представила Домка Терновецька. Марія Воронюк, голова централі, вручила їм грамоти.

Тринадцять членок отримали 25-літні грамоти приналежності до С.У.К., а саме: Една Ахтемійчук, Варвара Білінська, Анна Мануляк-Черевайко, Марія Ґреґораш, Керол Ковальчук, Ірина Скузанська, Катерина Німчук, Анна Ольховецька, Еленор Стахурська, Вероня Павлюк, Ірина Федрик, Анна Калинюк, Олена Гринь. Ця церемонія вручення грамот є дуже цінна для нашої історії. Це дає нагоду прилюдно висловити признання і вдячність кожній членці окремо.

Протягом року шість нових членок вписалися до відділу, а саме: Керол Дергак, Орися Копчук, Марія Корчевич, Марійка Панчук-Гантер, Олександра Бучко, Олена Гринь (перенесена з відділу Торонто-захід). Їм вручено по примірникові статуту і китиці червоних маків.

Заключне слово виголосила Галина Коваль, склавши щиру подяку гостям, всім учасникам свята, членському комітетові, який очолює Ольга Ковальчук, культурно-освітньому комітетові, який очолює Ярослава Юзвишин, гостинному комітетові, який очолює Василина Курик-Колобінська, архівістці Домці Терновецькій і мисткині Еленорі Стахурській.

Пані Павлик і добр. Ю. Лучак біля ювілейного торта

Згадати треба, що при дверях всі отримали на пам'ятку дуже гарну програмку, в якій було поміщено імена всіх основоположниць і першу управу цього відділу. Також поміщено список

членок відділу, які вже раніше отримали 50-літні грамоти, а їх є шістнадцять.

Можна було зауважити, що всі розходилися з задоволенням, що відсвяткували таке велике свято, з якого залишуться милі спомини на довгі роки в нашій історії.

ПРОМОВА ПАНІ ВОРОНЮК

З приємністю вітаю Вас усіх на цьому величавому святі 50-літті Вашого відділу ім. Лесі Українки. Свою коротку промову я пічну словами Івана Данильчука:

Українко вставай,
В товариство вступай,
В Союз Українок,
Звивай отой ВІНОК.

ЩО ВІДДІЛ ТО ВІНОК,
ЩО ЖІНКА ТО ЦВІТОК.

Для історії країни, народу — 50 років можливо не так багато, але 50 років для існування й розвитку української церковно-громадської організації у „чужому морі" — це таки великий відтинок часу.

50 років повної посвяти Жіноцтва у праці для своєї організації Союзу Українок Канади, Рідної Церкви — це великий вклад в українську духову скарбницю, яким ми збагачуємо загально українську культуру.

Честь і слава тим жінкам, які вложили так багато труду під будову Вашого відділу, котрий зорганізовано в 1941 році, і тим, котрі надалі продовжують свою працю у відділі.

Українська жінка завжди займала почесне місце в історії українського народу, була свідома своїх високих ідеалів і твердо стояла на сторожі рідної Церкви і культури.

Наше православне жіноцтво у Канаді було свідоме своїх завдань і пішло по дорозі української духовості, створивши Союз Українок Канади. Союзянки взяли на себе обов'язки: виховання молоді в релігійно-національному дусі, збереження та плекання своїх традицій, культурно-освітня праця, моральна й матеріяльна допомога нашим потребуючим братам і сестрам українцям.

Пройшли довгі роки невпинної плодотворчої праці і за той час виросло нове покоління. Сьогодні по цілій Канаді українські організації відзначають цих перших піонерів, котрі від заснування організації постійно і невтомно працюють, об'єднують і тих, що на початках були ще дітьми, і притягали й тих, що тоді ще не були навіть народжені.

Минули роки! Але минувшину пам'ятають тільки ті, що були в організаії від самих початків. Їм здається ніби це було вчора. Які труднощі треба було побороти, яку посвяту треба було понести, з яким горінням із якими поривами ці будівничі нашої організації — піонери поборювали ці труднощі.

Важко повірити, що наша жінка-піонерка могла так віддано, із такою посвятою віддавати свої сили й час на загально українську справу. Та що вже 65 років піонерки нашого С.У.К. постійно гуртували українських жінок і дівчат, щоб через організацію уможливити їм взяти повну участь в громадському житті, плекати національну свідомість, поглиблювати себе духово, зберігати та розвивати культурні цінності в своїх родинах, дбати про релігійне й культурне виховання дітей та молоді.

„Тільки в нас самих криється животворча сила і краща доля нашого народу", сказала Леоніда Слюзар — одна із перших основоположниць.

В розвитку національного піднесення розбудилася українська жінка. Поборовши важкі піонерські труднощі в розбудові свого господарства в ранніх піонерських роках, вона перший раз вийшла з дому і приєдналася до праці своєї громади, брала участь у драматичних і хорових виступах при Народньому домі, при Церкві творила сестрицтво та виконувала необхідні обов'язки.

Ми маємо святий обов'язок належно відзначити цю знаменну дату, котра записана в історії Канади неперевершеними й жертвенними подвигами наших піонерів. Сто років, а скільки змін зайшло за тих сто років в нашому народі. Сьогодні нові обставини знову ставлять виклик нашому народові. Застановляючись над нашим майбутнім, треба нам використати ці обставини на нашу користь.

Ми всі почуваємося гордими, що наш Союз Українок Канади виріс на велику організацію за цих 65 років свого існування і це підтверджує стару правду, що добре діло, почате із благословенними замірами, росте і родить плодотворчий овоч.

Ці наші перші поселенці мали між собою глибоко думаючих народовців, які закликали їх до праці, кликали їх і навчали працювати спільно і з любов'ю, казали їм: любім своє, поважаймо себе, свій до свого і не будьмо слугами чужим.

Наближається З'їзд Союзу Українок Канади, запрошую все членство нашої організації прибу-

ВШАНУВАННЯ ПОЧЕСНОЇ ЧЛЕНКИ ПАНІ АНТОНІЇ ТЕСЛЮК

СУРРЕЙ ,Б.К.

28 жовтня 1990 року по Службі Божій у церкві Пресвятої Богородиці в парафіяльній авдиторії відбулося прийняття для почесної членки.

Програмою керувала голова Жіночого Товариства пані Василина Бонар.

Після молитви, яку проказав о. І. Ворончак, пані В. Бонар представила почесних членок і гостей за головним столом: пані Анна Залубняк, пані Марта Лебедович, пані Анеля Кравчук, пані Вікторія Пушка — голова Провінційної Екзекутиви, о. І. Ворончак і добродійка Діяна, вшанована пані Антонія Теслюк, почесні членки — пані Антонія Добровольська, пані Єхтіма Василович, пані Василина Бонар (голова).

Пані Бонар причепила пані А. Теслюк гарний корсаж і попросила до слова пані Марію Антонішку.

Пані М. Антонішка розповіла коротко про життя пані А. Теслюк. Подружжя Теслюк приїхали до Суррей з Принц Джордж в 1966 році, а в 1971 році вписалися до церковної громади, а пані Антонія — до жіночого товариства ім. Ольги Кобилянської. Пані Антонія є дуже працьовита, вміє добре варити і пекти. Вона приготовляє печиво на Великдень, на базарі, а ще до того приносить печиво з дому. Це все супроводиться співами і жартами. Тож „ми дуже щасливі, що маємо пані Антонію в нашому відділі" — сказала доповідачка.

Бажаємо їй ще довгі роки щасливого життя!

Після цього пані В. Пушка сказала коротке слово.

Вона пригадала про святкування в цьому році — 100-річчя поселення українців в Канаді та 65-ліття Союзу Українок Канади. При цьому пані В. Пушка вручила пані Антонії Теслюк грамоту.

Провінційна голова Вікторія Пушка вручає грамоту Антонії Теслюк

Пані А. Теслюк подякувала всім за присутність, а членкам за влаштування величавого свята.

Програму закінчили співом „Достойно є".

Пані Антонія Теслюк подарувала $50.00 на журнал „Промінь".

Відділ Ольги Кобилянської посилає $75.00 на поміщення допису і вироблення кліші.

Василина Бонар голова
Марія Боднарчук-Манюк секретарка

ти на Крайовий З'їзд в саскатуні в серпні 7, 8, 9 і 10 цього року.

На закінчення щиросердечно вітаю теперішніх членок і бажаю Вам доброї гармонійної, організаційної праці та якнайкращих успіхів, з пошаною згадаю тих, які відійшли у вічність і залишили по собі світлу пам'ять добрих членок. Щасти Вам Боже!

М. К.

КВІТИ НЕЗАБУТНІМ

Відділ Союзу Українок ім. Ольги Кобулянської при катедрі Пресв. Тройці в Саскатуні складає $15.00 на пресовий фонд журналу „Промінь", як нев'янучий вінок на свіжу могилу дорогої членки бл. п. **Емілії Луцюк,** котра упокоїлася 8-го січня 1991 року на 78 році життя. Хай буде їй Вічная Пам'ять! Родині висловлюємо співчуття.

За управу відділу,
Марія Дорош, референтка „Променя"
Анна Михайлюк, голова

———————

Від відділу Союзу Українок Канади ім. Олени Пчілки в Норт Бателфорд, Саск. замість квітів на свіжу могилу нашої членки покійної **Катерини Друль,** першої голови місцевого відділу, яка так несподівано по короткій недузі відійшла від нас у вічність 8-го грудня, 1990 року, висилаємо у її світлу пам'ять $15.00 на журнал „Промінь".

Родині покійної складаємо щире співчуття, а покійній — Вічна Пам'ять!

Катерина Маліцька
Референтка.

———————

В незабутню пам'ять мого мужа **Сергія Бугая,** котрий упокоївся 6-го січня 1980 року, складаю $25.00 на журнал „Промінь". Вічна йому пам'ять!

Дружина Оксана Бугай
Гамільтон, Онт.

———————

Відділ ім. Лесі Українки у Фом Лейк дарує $25.00 на журнал „Промінь" замість квітів на могилу бл. п. **Марії Данилюк,** котра упокоїлася 30-го листопада 1990 року.

Покійній Вічна Пам'ять! А родині висловлюємо сердечні співчуття.

Вероня Гаррас
секретарка

———————

У першу річницю упокоєння мого дорогого й незабутнього мужа, батька і дідуся бл. п. **Івана Костюка,** який залишив нас у великому смутку 19 січня 1988 року, посилаємо $35.00 на журнал „Промінь", як нев'янучий вінок на дорогу могилу. Хай пам'ять про Івана живе вічно між нами!

Дружина Марія Костюк з родиною
Ту Гілс, Альберта.

З нагоди ювілею 30-річчя „Променя" даруємо $25.00 на прес.-фонд в пам'ять нашого улюбленого вуйка бл. п. **Михайла Лазаровича,** котрий відійшов у вічність 5-го квітня 1990 року. Засмутив він всю родину й знайомих, бо вже не чуємо його милозвучного голосу, ні гри на скрипці.

Нехай Господь оселить його душу в Царстві Божім, а пам'ять про нього залишиться на завжди між нами.

Дружині Марті й родині висловлюємо наше щире співчуття.

Племінниця Ольга і Никор Гавриш
Саскатун, Саск.

———————

В світлу пам'ять двох довголітніх членів: бл. п. **Марії Лазарук** і бл. п. **Николи Пухкого** Товариство Сеньйорів при катедрі Св. Івана в Едмонтоні складає на свіжу могилу покійних замість квітів $10.00 на журнал „Промінь".

Вічна їм пам'ять! А родині покійних висловлюємо щирі співчуття.

Емілія Рипка
Едмонтон, Альта.

———————

У другу річницю смерти мого дорогого мужа **Івана Кучера** (упокоївся 28 січня 1989 року) замість квітів на могилу дарую $50.00 на журнал „Промінь" у його світлу незабутню пам'ять.

Вічна йому пам'ять!

Дружина Василина Кучер
Вернон, В. К.

———————

Замість квітів на свіжу могилу бл. п. **Доріс Скрепнело** даруємо $15.00 на журнал „Промінь".

Засмученій родині та моїм унукам Пилипові і Карлі Котик найщиріші співчуття, а покійній Доріс — Вічна пам'ять!

Віктор і Текля Ременда
Канора, Саск.

———————

У світлу пам'ять моїх дорогих родичів **Наталки** і **Митра Чипижук,** а також брата **Петра,** кладу китицю квітів на їхні могили, а на журнал „Промінь" дарую $25.00 в їхню незабутню пам'ять.

Доня Варка Лукас
Вернон, Б. К.

У світлу річницю смерти дорогого батька, дідуся, ніколи незабутнього мужа бл. п. **Михайла Лаврика** (упокоївся 23 січня 1982 року) замість китиці квітів на могилу даруємо $50.00 на „Промінь".

Нехай Господь Бог оселить душу покійного в царстві небеснім. Вічна йому пам'ять!

Дружина Анна Лаврик
з дітьми і внуками
Бурлінґтон, Онт.

В світлу незабутню пам'ять **сина Андрія і унуки Беверлі,** які упокоїлися раніше і в незабутню пам'ять **мужа Петра,** котрий упокоївся 28 травня 1981 року, посилаю на „Промінь" $25.00.

Родина буде завжди пам'ятати про них і згадувати їх. Вічна їм пам'ять!

Василина Кивириґо, Мелфорт, Саск.

Вже п'ять літ мунає,
Як ти вже не з нами,
Як митебе, любий друже,
в вічність попрощали.

В п'яту сумну, болючу річницю упокоєння дорогого і незабутнього мужа, батька і дідуня бл. п. **Михайла Пережака** (упокоївся 27 березня 1986 р. в м. Брентфорді) даруємо $25.00 на Пресовий фонд „Променя" в світлу й незабутню його пам'ять!

Дружина Анастасія Пережак з родиною
Гамільтон, Онтаріо

В світлу пам'ять моєї дорогої **родини Василенко** даруємо на прес.-фонд „Променя" $100.00.

Вічна їм Пам'ять!

Лиліян Митрук
Ванкувер, Б. К.

В десяту річницю смерти світлої пам'яти покійної мами, баби і прабаби **Василини Гомінюк** (відійшла у вічність 15 квітня 1981 року) замість квітів на могилу дарую $25.00 на журнал „Промінь".

Вічна їй пам'ять!

Дочка Ірина Герасим з родиною
Теодоре, Саск.

Відділ Союзу Українок Канади ім. Ольги Кобилянської при катедрі Пресв. Тройці в Саскатуні складає $15.00 на прес.-фонд журналу „Промінь", як нев'янучий вінок на свіжу могилу дорогої членки бл. п. **Міхаліни Білик,** котра упокоїлася 4-го січня 1991 року на 85-му році життя.

Хай буде їй Вічна Пам'ять! А родині висловлюємо співчуття.

За управу відділу,
Марія Дорош — референтка „Променя"
Анна Михайлюк — голова

У світлу пам'ять моїх незабутніх родичів — **Теклі і Петра Гарасимчуків** і моїх хресних родичів — **Марії Михайлюк і Василя Новосада** дарую на журнал „Промінь" $25.00.

Вічна їм пам'ять!

Іванна Ю. Басараба
Wolf Ville, Nova Scotia

У першу сумну і болючу річницю відходу у вічність дорогої мами, бабуні і прабубуні **Марії Дашко,** яка упкоїлася 26 квітня 1990 р., у її пам'ять складаємо 50.00 долярів на пресовий фонд журналу „Промінь". Нехай добра пам'ять про нашу маму буде вічно між нами!

Син Юрій з родиною, доньки Анна і Марія з їхніми родинами, та багато близької і далекої родини в Україні.
Кіченер, Онт.

У світлу пам'ять наших дорогих і незабутніх родичів **Івана і Марії Костів** даруємо $50.00 на журнал "Промінь".

Вічна їм Пам'ять!

Анна Гемстед і Юлія Стойко
з родинами
Торонто, Онт.

В 30-ту річниЦю упокоєння (квітень 1961 р.) дорогих нам родичів **Марії і Дмитра Фербей** даруємо $30.00 на пресовий фонд "Променя". Нехай спочивають у спокої. Вічна їм пам'ять!

Доньки — Наталка Мельничук
і Леся Івасюк
Едмонтон, Алта.

В незабутню пам'ять мого дорогого брата **Юрія Романюка** дарую $100.00 на журнал „Промінь", як нев'янучий вінок на могилу покійного.

Вічна йому пам'ять!

Марія Романюк
Калґарі, Альберта

———————

В світлу пам'ять нашої любої сестри і тети **Михаліни Білик,** яка відійшла у вічність 4-го січня 1991 року, замість квітів на свіжу могилу даруємо $100.00 на прес.-фонд журналу „Промінь"

Сестра: *Софія Василишин*
Сестрінки: *Одарка Кір,* Оттава,
Христина Улян, Галіфакс,
Уляна Сліпчук, Едмонтон

———————

БЛ. П. КАТЕРИНА ДРУЛЬ
NORT BATTELFORD, SASK.

Одні за одними відходять у засвіти піонери українського життя в Канаді. Прикро на душі відпроваджувати їх в останню дорогу життя, з якої вже нема повороту. В Норт Бетлфорд, Саск., відійшла у вічність 8-го грудня 1990 р. відома суспільна діячка Катерина Друль, прожившн 85 років. Похорон відбувся 11 грудня в УПЦ Св. Івана Хрестителя при співучасті великого числа людей місцевих і з окружних громад.

Похоронні відправи відслужили два священики — місцевий парох громади о. Ц. Ломашкевич і митр. прот. д-р Г. Удод з Канори, близький і довголітній друг та кум покійних Стефана і Катерини Друлів. Співав хор. Похоронне слово і співчуття родині висловив о. С. Ломашкевич по-українськи, а о. д-р Г. Удод говорив обширніше по-англійськи.

Поминальна тризна, якою зайнялася племінниця покійної Катерини, Діяна Кейн, відбулася в церковній залі. Започаткував тризну о. Ломашкевич молитвою, а програмою керував суддя Орест Бендас. Прощальне слово від громади Св. Івана Хтестителя і від парафіяльної округи виголосив Василь Левчук. Від відділу Союзу Українок ім. Олени Пчілки говорила Катерина Маліцька, подавши повний огляд організаційної та суспільної праці покійної Катерини. Близька приятелька покійної Марія Сохацька накреслила її життєвий шлях та громадські заслуги з увагою на вияви її шляхотного характеру у відношенні до людей. Савеля Стечишин, довголітня приятелька і кума Катерини, подала дещо з своїх споминів про покійну з давніших років у Саскатуні. Вона сказала — це була шляхетна людина щирого серця, що радо всім допомагала.

Покійна Катерина Друль народилася 10 квітня 1905 року в селі Миців, Сокальського повіту в родині Івана і Анни Кейко, які прибули до Канади після Першої світової війни та осілися на фармі в Алтікейн в Саскачевані, де Катерина виростала та вчащала до місцевої школи. 1925 року вона одружилася з учителем Степаном Друлем і разом з ним займалася громадською працею в тих околицях, де він учителював. Вона зорганізувала 1928 року відділ Союзу Українок Канади ім. О. Кобилянської у Ворді і очолила його. Два роки пізніше зорганізувала відділ коло Боднарів і була його головою.

1932 року Степан Друль покинув учителювати і вступив на правничий факультет в університеті в Саскатуні, замешкавши з дружиною в Інституті ім. П. Могили. У тих роках була економічна депресія, не було грошей. Щоб оплатити університетську освіту покійна Катерина працювала в Інституті як господиня, а пізніше в крамниці Ітона, і своєю працею впродовж вісім років допомагала Степанові стати адвокатом. Під час перебування в Саскатуні вона належала до відділу Союзу Українок Канади ім. О. Кобилянської і займала різні пости — була заступницею голови, секретаркою та членом різних комітетів.

В 1950 році Степан Друль відкрив свою адвокатську канцелярію в Норт Бетелфорді і там зорганізував церковну громаду Св. Івана Хрестителя. Того року покійна Катерина зорганізувала відділ Союзу Українок Канади ім. Олени Пчілки і була 7 років його головою, займала різні пости в організації, була дуже активною в громаді — співала в хорі, займалася збірками фондів на будову церковного будинку і резиденції для священика, організовувала і перепроваджу-

вала різні підприємства в громаді. Степан і Катерина були не тільки основателями церковної громади, а теж і повною душею українського життя. Обоє стояли твердо на українських засадах і такого наставлення вимагали від інших. Українство було в них на першому місці.

Покійна Катерина мала дар до мистецтва, цікавилася українськими вишивками, писанками, мала багату збірку найкращих зразків, пропаґувала їх між жінками, навчала початківців і щедро дарувала свої вишивки на церковні базарі. На місцевих провінційних виставках вона все отримувала першу нагороду за вишивки, квіти, городину і печиво та інші куховарські витвори. Її город пишався вишуканими рослинами, бо щобудь її не вдоволяло.

Я особисто їй вдячна, що вона віддала багато свого часу, уваги і навіть грошей на випробування деяких приписів в моїй куховарській книжці „Традішинал Юкраїніян Кукері". На неї можна було полягати, що вона сумлінно виконає завдання. За її заслуги вона була вшанована грамотою Союзу Українок Канади з нагоди 35-ліття відділу ім. Олени Пчілки.

Сумують за покійною Катериною сестри: Ольга Мелимук, Анастазія Заруб'як, Анна Студней, Соня Вейлен, Галя Колинс і три брати: Володимир Кейко, Роналд Кейко, Віктор Кейко. Раніше упокоїлися її чоловік Степан (1988), батько Іван і Мама Анна, сестра Марія та два брати Василь і Михайло.

У своєму завіщанні св. п. Катерина Друль залишила пожертви на українські установи і пресу: на українську православну церкву Св. Івана Хрестителя в Норт Бателфорді — $2,000.00; на „Український Голос" — $2,000.00; на журнал „Промінь" — $1,000.00; на прес-фонд „Вісника" — $1,000.00 і на Український Музей в Саскатуні — $1,000.00.

Нехай Господь Бог оселить душу спочилої Катерини в Царстві Небеснім.

Вічна Їй Пам'ять!

С. Стечишин

———————

БЛ. П. ЄЛИСАВЕТА НАПАСТЮК

НОРТ БАТЕЛФОРД, САСК.

2-го жовтня 1990 р. упокоїлась Єлисавета Напастюк в Норт Бателфорд, Саск., в лікарні, на 72-му році життя.

Єлисавета, з роду Ковальчук, виростала в околиці Витків. В 1948 році одружилася з Василем Напастюком в Редфілд, Саск. Вони вписалися в члени церковної громади в Редфілд. Коли в 1985 р. переїхали до Норт Бателфорд, то надалі залишилися членами в Редфілд.

Єлисавета була активною членкою у відділі ім. Лесі Українки (в Редфілд-Рішард) протягом 25 років та займала різні становища в жіночім товаристві. Вона була два роки головою; п'ять років секретаркою, в контрольній комісії, референткою стипендії, яку вручав відділ місцевим учням, що навчалися української мови, та довший час була сестрицею при церкві Св. Володимира в Редфілд.

Єлисавета була працьовита, щира і гостинна. Мала артистичний дар, зокрема, в українськім вишиттю. Була інструкторкою вишиття і багато вишитих речей подарувала для прикраси місцевої церкви, для відділу ім. Лесі Українки та Музею С.У.К. в Саскатуні, також вишила багато строїв для молодих танцюристів групи „Свобода", яка знаходиться в Норт Бателфорд. Єлисавета була глибоко віруючою людиною, навіть, в моменті тяжкого занедужання вона не падала на дусі й не нарікала. Коли управа С.У.К. на святкування 1000-ліття Хрещення України запроектувала вишиті речі, Єлисавета безплатно вишила до церкви покривало на аналой. Її вишиті речі вживали під час відправи Архиєрейської Св. Літургії в Саскатуні та інших провінціях, та на крайовім здвизі в Торонто-Гамільтоні. Це була велика честь не тільки для Єлисавети, а й для нашого відділу. Вона також вишила на полотні дві молитви „Отче наш" для церковного округу Норт Бателфорд, які були вручені відходячим отцям настоятелям. Коли їй хотіли заплатити за її труд, Єлисавета відповіла: „Для Церкви треба давати, а не від неї брати."

В липні 1990 р. відділ ім. Лесі Українки в Редфілд приготовив окрему програму для відзначення цієї щедрої членкині грамотою за її 25-літню приналежність до С.У.К. Але, з причини тяжкої недуги, Єлисавета не могла прибути на це свято. Тож 26 серпня членки відділу відвідали її

вдома. Їй вручили грамоту і квіти. Це був останній раз, що членки разом з Єлисаветою провели час, висловлюючи їй подяку і признання за добрі вчинки.

Похоронні відправи 5-го й 6-го жовтня відслужив о. Славомир Ломашкевич в церкві Св. Івана Хрестителя в Норт Бателфорд при співучасті дяка Ярослава Котика та зібраних хористів. На похорон прибула родина, приятелі та члени громади з Норт Бателфорд та Редфілд. Членки С.У.К. ім. Лесі Українки тримали засвічені свічки. Учасники похорону склали пожертву в сумі $94.35, ці гроші приділили на церкву Св. Івана.

Після похорону родина запросила всіх присутніх до церковної залі на поминальний обід. Слово-співчуття сказали: Роман Никифорук — від громади Св. Володимира; Олеся Ковальська — від С.У.К. ім. Лесі Українки; Брус Мекай прочитав короткий Життєпис Бл. п. Єлисавети. Від родини внук Шон Напастюк поділився спогадами про бабуню та подякував всім за вислови співчуття.

Залишилися в смутку: муж Василь, син Богдан, невістка Сандра, 4 внуків, 4 сестри та один брат.

Членки С.У.К. ім. Лесі Українки (Редфілд-Ришард) висловлюють щире співчуття всій родині. Ми також переживаємо велику втрату, а разом з тим і вдячні Богу, що мали таку щиру членку та приятельку між нами.

В незабутню пам'ять покійної даруємо $50.00, як нев'янучий вінок, на журнал „Промінь".

Нехай Господь оселить душу покійної у царстві небеснім!

Вічна Їй пам'ять!

За відділ ім. Лесі Українки,
О. К.

БЛ. П. АННА КІСЬ

ВІННІПЕҐ, МАН.

10-го листопада 1990 року на 93-му році життя в присутності своїх дочок упокоїлася піонерка канадського життя — Анна Кісь.

Народилася Анна 26 вересня 1897 року в родині Лаврентія і Маґдалини Журбик у селі Личківці Гусятинського повіту.

В травні 1900 р. родина приїхала до Канади й поселилася на гомстеді в Elphintone, Man. Перші роки жили в землянках, переживали всі труднощі піонерського життя Анна помаленьку підростала. До школи мала можливість ходити тільки одне літо, де змогла навчитися трохи писати по-українському і по латинці. Англійської мови навчилася багато пізніше, вже від своїх дітей.

На гомстеді працювала за $3.00 на місяць, це коли було їй 12 років, а в 14 років одружилася з Антоном Кісь. Тяжко працювали на тих гомстедах п'ять миль від міста Овкбурн, це був ліс, не було й кавальчика землі без лісу. В таких умовах вони виростили 9 дітей: 4 сини і 5 дочок, всім дітям дали освіту, так що п'ятеро із них стали учителями.

Пережила Анна дві світові війни. Син Тимко служив в Air Force в Бурмі, Індії, молодший Нестор в R.C.M.P. Тож, хоч і була криза в Канаді, Анна зуміла вигодувати своїх дітей і дати їм християнське виховання.

Вони належали до Української Православної Церкви у Мензі, Ман., до Українського Народного Дому, а сама Анна була ще й членкою С.У.К. в Мензі.

Вона знала техніку маринування і консервування і часто подавала дописи до „Українського Голосу" тоді, коли ще Савеля Стечишин вела жіночу сторінку в „Українському Голосі".

В старші роки жила з родиною — Віктором і Теклею Ремендою, Антоном і Амілією Кісь, а останні 24 роки в наймолодшої дочки Марусі в Вінніпезі, була членкою катедри Пресвятої Трійці.

Чоловік Анни Антін упокоївся в 1971 році, а також відійшли в вічність сестра Марія, брати: Петро, Михайло і Никола.

Залишила покійна Анна в глибокому смутку своїх 9 дітей, 25 внуків, 24 правнуки і 2 пра-правнуки.

Діти покійної: Анастасія Грицак в Овкбурн, Ман., Текля Ременда в Канора, Саск., Стах Кісь в Вінніпезі, Тимко Кісь — Калґарі, Алта, Маґда Джус — Ворен, Ман., Антін Кісь — Росель, Ман., Маруся Кетрін — Вінніпеґ, Нестор Кісь — Оттава, Созон Юрій Кісь — Оттава.

Похоронна Служба Божа відбулася 14 листопада в катедрі Пресвятої Трійці, служили о. Дм. Лучак і о. С. Кіцюк. Товариство С.У.К. ім. Лесі Українки приготовили поминальний обід.

Щира подяка священикам, присутнім, всім, хто працював та жертвував на церкву. А нашій Мамі — Вічна Пам'ять!

Висилаємо $50.00 на нев'янучий вінок для „Променя".

Дочка *Анастасія,* внуки *Богдан, Нестор, Роксоляна і Ромко.*

Овкбурн, Ман.

БЛ. П. ВІКТОРІЯ СТЕЧИШИН
І
БЛ. П. КАТЕРИНА КІРСТЮК

ВАНКУВЕР, Б. К.

Помалу відходять від нас у вічність піонерки української православної спільноти в Канаді, які своєю працею й пожертвами помогли покласти основи нашого тут життя.

Їх піонерське життя не було легке, приходилося тяжко працювати в несприятливих умовах, але віра в Бога, любов до Церкви і свого українського народу й надія на кращу майбутність допомогли їм перемогти всі перешкоди.

Вони не були провідницями, але свідомими членками УПЦК і організації Союзу Українок Канади й на протязі свого життя всесторонньо їх підтримували.

Бл. п. Вокторія Стечишин упокоїлася 26-го лютого цього року на 88 році життя. Вона була членкою Союзу на протязі 55 років. Коли вік і здоров'я її не дозволяли бути активною, вона щедро жертвувала на церкву й організацію й майже до останніх днів свого життя учащала на збори й різні імпрези. Разом зі своїм покійним мужом бл. п. Томою, який був головою будівельного комітету, багато причинилася до будови храму Божого у Ванкувері.

Бл. п. Катерина Кірстюк упокоїлася 4-го березня цього року на 89 році життя. Від 1934 року була активною членкою Союзу Українок Канади. Вона разом зі своєю сестрою зібрала велику збірку експонатів народнього мистецтва, що дало початок до зорганізування Філії Музею у Ванкувері й була першою головою цієї Філії. Мала надзвичайні здібності до писання писанок і вишивок, які часто жертвувала на розігравки. Крім того, мала з них прекрасну колекцію, з якою робила виставки, а дохід з того також жертвувала на організацію.

Останньо стан її здоров'я не дозволяв їй бути активною, але вона завжди цікавилася церковним і організаційним життям і допомагала фінансово. Разом зі своїм покійним мужом бл. п. Стефаном були членами нашої УПЦК від самих початків її зорганізування й де вони не перебували б, завжди старалися в тій околиці збудувати Храм Божий.

Вони були жертвенні не тільки на місцеві потреби, але підтримували також Колеґію Св. Андрея, Фундацію СУС, нашу пресу, а також створили стипендійний фонд при Університеті Британської Колюмбії для студентів українознавства.

Нехай цих пару слів про покійних буде висловом нашої пошани до них за їх вклад в розбудову нашого тут життя, а в їх пам'ять складаємо на нев'янучий вінок $260.00 на фонд журналу „Промінь".

Родинам покійних висловлюємо наше глибоке співчуття.

Дорис Смит, Емілія Чуйко, Ксеня Громик, Марія Гаврищук, Стефанія Гонтей, Стефанія Шульган, Галя Токарик, Олена Дзюбенко, Марія Вакалюк, Настя Воробець, Лілія Митрук, Уляна Гомола, Анна Баб'юк, Анна Чорна, Катерина Бабійчук, Оксана Круліцька, Марія Антонішка, Анна Богей, Марія Стівенс, Нетті Трофаненко, Джін Твердун.

Олена Дзюбенко

БЛ. П. ДОМНА ДАВІДЕНКО

ЛОНДОН, ОНТ.

В п'ятницю 28 грудня 1990 р. відійшла у вічність бл. пам'яти Домна Давіденко.

Народилася 18 січня 1906 р. на Україні в селі Солодка Балка, Запоріжської обл. Жила там до 1929 р. Не легке життя було покійної Домни, пережила розкуркулення, арешти та загрози висилки, голод. Але з Божої ласки та помочі добрих людей, всі ці муки перенесла. До 1942 року прожила в Харкові з чоловіком Василем, донькою Олею та сином Василем. Восени 1943 р. попали в Німеччину, а в 1949 р. приїхали до Лондону, Онт. Вся родина належить до нашої парафії. Тяжко працювали на різних роботах. Після довгої хвороби помер муж Василь і син Василь.

Лишила покійна в смутку доньку Олю з мужем Яковом Соцан, внучків: Ліду та Ігоря і двох правнуків.

Був величавий похорон, після якого донька запросила всіх на поминальний обід.

Від громади склав співчуття заступник голови — П. Гах, від С.У.К. — В. Калюжна. А настоятель о. Віталій Метулинський познайомив присутніх з життям покійної. Донька Оля подякувала всім за участь в похоронах.

Була збірка на пресу, з якої вислали 25.00 дол. на журнал „Промінь".

Нехай Господь Бог оселить душу покійної Домни в царстві небесному.

Вічна Їй пам'ять!

В. К.

БЛ. П. ДОБРОДІЙКА ЛЕОНІЯ СЛЮЗАР

МОНТРЕАЛ, КВЕ.

Членки Союзу Українок Канади „Доньки України" в Монтреалі відзначили 13-ту річницю упокоєння почесної голови їхнього відділу — добродійку Леонію Слюзар.

Прот. д-р Ігор Куташ відслужив панахиду при участі церковного хору під проводом дириґента Василя Волощука.

Після панахиди була товариська зустріч з перекускою та збори відділу „Доньки України", на яких голова відділу Оксана Русин висловила подяку учасницям панахиди за молитви за спокій блаженної пам'яті добродійки Леонії Слюзар.

Галина Мельник-Марко в пам'ять покійної подарувала $25.00 на журнал „Промінь". Подякувала членкам відділу, хорові і всім, хто причинився до цього відзначення.

Галина Мельник-Марко

———————

БЛ.П. МАЛАНІЯ ПІГАЧ

САСКАТУН, САСК.

В середу, 15 серпня 1990 р., упокоїлася в лікарні Св. Павла в Саскатуні Маланія Пігач.

Маланія народилася 15 червня 1904 р. в Ст. Джуліян, Саск., в родині Андрія і Параскеви Бойчуків. В 1921 році одружилася з Василем Пігачем. Працювали вони на фармі. Були членами церкви в Ст. Джуліян, де Маланія була сестрицею, а Василь старшим братом. Обоє вони дбали про чистоту і прикрасу церкви та пекли просфори. Маланія була членкою жіночої організації СУК. В родині Пігачів було дві дочки і син — Марія, Анна і Михайло. В 1948 році переїхали до Саскатуну і вписалися в члени громади катедри Пресв. Тройці, де Маланія була сестрицею а Василь старшим братом.

Членки відділу СУК ім. О. Кобилянської прибули помолитися в час відправи парастасу і заупокійної Служби Божої, яку відслужив парох прот. Максим Олесюк 20 серпня 1990 р. Співав хор під проводом Ореста і Андрія Стефанюків. Сестриці тримали засвічені свічки під час відправ, а Ольга Кий прапор СУК. Похоронна відправа була в катедрі Пресв. Тройці в Саскатуні. Тіло покійної похоронено на українській православній частині міського цвинтаря Вудлавн біля могили покійного мужа Василя, який помер в 1969 р. в Саскатуні.

Після похорону відбувся поминальний обід в авдиторії катедри. Обід приготували членки відділу ім. О. Кобилянської. Господарем був д-р Михайло Кіндрачук. Молитву перед обідом виголосив прот. М. Олесюк. Господар поклккав до слова Марію Ткачук від відділу ім. О. Кобилянської, яка розповіла про життя і працю бл.п. Маланії. Бл. п. Маланія була працьовита і жертвенна і служила за приклад іншим членкам. Вона щиро працювала при церкві та в жіночому товаристві, не чекаючи ні заплати, ні похвал. Свій досвід і знання вона передала іншим наприклад виробляла колачі, паски, короваї, хліб. Вона навчала молодь СУМК, вчила співати весільні й обжинкові пісні та різні побажання з нагоди свят. Це все вона зберегла в своїй пам'яті. В українському Музеї Канади зберігаються святкові хліби та тасьми з її піснями і побажаннями, які подарувала бл. п. Маланія.

Голова громади д-р М. Кіндрачук від імені родини, висловив подяку членам катедри та всім присутнім, що прибули помолитися за душу спочилої Маланії, яка щиро працювала в Ст. Джуліян громаді, а від 1948 р. в громаді катедри Пресв. Тройці в Саскатуні. Вона також щедро жертвувала на УПЦ.

Племінник о. Денис Пігач від родини висловив співчуття і сказав молитву. Всі заспівали „Вічную Пам'ять".

Зять Михайло Чуганюк ніс хрест; труноносцями були внуки: Давид Пігач, Ричард Пігач, Дейл Чуганюк, Милис Краган, Ґлен Краган, Джонсон Джонис.

Покійна залишила в смутку: дві дочки, сина, два зяті і 9 внуків та 14 правнуків.

У пам'ять покійної матері діти пожертвували: на „Вісник" — $50.00, на „Український Голос" — $50.00, на журнал „Промінь" — $50.00.

Нехай Господь Бог оселить душу Маланії в Царстві Небеснім. А в наших молитвах ми завжди будемо пам'ятати про неї.

Вічна їй пам'ять!

Марія Дорош, приятелька

———————

БЛ.П. ФОРВИН БОГДАН

ВЕСТ ВАНКУВЕР, Б.К.

В світлу незабутню пам'ять мого дорогого мужа **Форвина Богдана**, який упокоївся 9-го травня 1990 року, замість квітів на могилу покійного дарую $200.00 на журнал „Промінь" в його пам'ять.

Вічна йому пам'ять!

Дружина
Марія Богдан

DONATIONS TO THE PROMIN PRESS FUND

The following donations to the Promin Press Fund were contributed at a special 30th anniversary of Promin event celebrated by the Olha Kobylianska Branch in Saskatoon in 1990. A total of $2,386.00 was donated, as follows:

Відділ ім. О. Кобилянської (Саскатун)	$500.00
Андрушак, Федір	100.00
Кріпкий, Елис	100.00
Буряник, Анастазія	100.00
Дорош, Марія	100.00
Романчук, Катерина	75.00
Воронюк, Марія	50.00
Гарбус, Марія	50.00
Холод, Анна	50.00
Бойчук, Марія	50.00
Відділ ім. О. Кобилянської Мічим, Саск.	50.00
Пров. Екзекутива С.У.К. Саскачеван	50.00
Михасів, Стефанія	30.00
Папіш, Анна	30.00
Буджак, Никола	30.00
Михайлюк, Анна	30.00
Залєщук, Єлисавета	30.00
Клапоушак, Анна	30.00
Клапоушак, Аліся	30.00
Дептух, Наталя	30.00
Глуханюк, Анна	30.00
Гарасимчук, Анна	30.00
Никифорук, Михаліна	30.00
Нова громада Щадничо-Кредитова Спілка	30.00
Ткачук, Марія	30.00
Гнатишин, Галя д-р	30.00
Фіґоль, Люба	30.00
Максимюк, Галя	30.00
Гаврилів, Петруся і Станіслав	30.00
Клюб Сеньйорів при Укр. Правосл. Катедрі Пресвятої Тройці	30.00
Пернаровська, Марія	30.00
Кіндрачук, Олеся	30.00
Текля, Ларіоник	30.00
Марія, Свик	25.00
Марія, Савіцька	25.00
Гавриш, Ольга і Никола	25.00
Чайка, Марія	25.00
Семко, Анна і Іван	20.00
Рак, Вікторія	20.00
Табашнюк, Емілія	20.00
Оленюк, Павліна	20.00
Джерман, Розалія	20.00
Іванчук, Анна	20.00
Вережак, Анна	10.00
Процюк, Елис	10.00
Остапович, Павліна	10.00
Добня, Василина	10.00
Масник, Ольга	10.00
Чуй, Анна	10.00
Сорочка, Савеля	10.00
Чуганюк, Марія	10.00
Неділенко, Стефанія	10.00
Стефанюк, Елсі	10.00
Федейко, Анна	10.00
Кіндрачук, Марія	10.00
Кінар, Ольга	10.00
Луцюк, Филис	10.00
Дверничук, Ольга	10.00
Олексин, Слава	10.00
Лазарович, Марта	5.00
Михайлюк, Нелі	5.00
Олиник, Анна	5.00
Панґрас, Катерина	5.00
Горачик, Антося	5.00
Маків, Стефан	5.00
Симчич, Михаліна	5.00
Лабач, Марія	5.00
Парчевська, Катерина	5.00
Гаврилів, Анна	5.00
Лемко, Михаліна	5.00
Завидюк, Кароля	5.00
Коваль, Юлія	5.00
Пеатз, Марія	5.00
Калин, Марія	4.00
Лицюк, Емілія	2.00

Our sincere thanks to the following subscribers and friends who have sent in donations to the Promin Press Fund. Wherever possible we have included donations made through Memorial contributions as well.

Due to space limitations in the past two issues of the magazine we were unable to publish the complete listings of contributions. We apologize for the postponements and are publishing a more complete listing in this issue.

U.W.A.C. Olha Kobylianksa Branch, Saskatoon	$250.00
U.W.A.C. Olena Pchilka Branch, North Battleford	200.00
Dobr. Olga Boychuk (Edmonton)	100.00
Lillian Mytruk (Vancouver)	100.00
Mr. Walter Senicki (Winnipeg)	100.00
Rev. Hryhory and Dobr. Maria Wasyliw (Edmonton)	100.00
Mrs. Lillian Ewasiuk (Edmonton)	75.00

U.W.A.C. Kniahynia Olha Branch, London 75.00
Mrs. Helen Fedak and family (Penetang, Ont.) 50.00
Mrs. Maria Hontscharuk (Kitchener) 50.00
Ukr. Orthodox Women's Association, Vegreville 50.00
U.W.A.C. Lesia Ukrainka Branch, St. Catharines 50.00
U.W.A.C. Burnaby Branch 45.00
Eugene Hanuschak, Elizabeth Kripky, Victoria Chynyk and Natalie Deptuch 40.00
Mrs. Olga Figol (Edmonton) 33.00
Mrs. Kay Yurkiw (Hyas, Sask.) 33.00
Mary Bereziuk (Ituna, Sask.) 30.00
Maria Boshyk (Islington, Ont.) 30.00
Lillian Ewasiuk and Natalka Melnychuk (Edmonton) 30.00
Irena Lapczak (Montreal) 30.00
Very Rev. W. Melnyk (North Port, Florida) 30.00
Mrs. Lydia Paleniuk (Edmonton) 30.00
Mrs. O. Shnurko (Penetang, Ont.) 30.00
Dmytro Shuwera (Grimsby, Ont.) 30.00
U.W.A.C. Kniahynia Olha Branch, Grimsby 30.00
U.W.A.C. Olha Kobylianska Branch, Chilliwack 30.00
Mrs. Maria Bogdan (Burnaby) 25.00
Mrs. Mary Danyluk (Gronlid, Sask.) 25.00
Mrs. Mary Harbus (Saskatoon) 25.00
Mrs. Lena Kiverago (Melfort, Ont.) 25.00
Mrs. Stephania Kulba (Montreal) 25.00
Barbara Lukas (Vernon, B.C.) 25.00
Mrs. Helen Melnyk-Marko (Toronto) 25.00
Mrs. Stefania Woytowich (Surrey) 25.00
U.W.A.C. Lesia Ukrainka Branch, Foam Lake, Sask. 25.00
U.W.A.C. Ottawa Branch 25.00
U.W.A.C. at St. Elia's Parish, Edmonton 25.00
U.W.A.C. Savella Stechishin Branch, Kelowna 25.00
Mrs. Anna Krawetz (Edmonton) 23.00
Mrs. Anastasia Perozak (Hamilton) 23.00
Natalia Hladyniuk (Niagara Falls) 21.00
Mrs. Rose Balacko (Thunder Bay) 20.00
Maria Chyzowski (North Battleford, Sask.) 20.00
Kasimir Gorchynski (Dauphin, Man.) 20.00
Doris Hrynkiw (Yorkton) 20.00
Halyna Korchinski (Regina) 20.00
Anastasia Krawec (Oshawa) 20.00
Lidia Liber (Etobicoke, Ont.) 20.00
Eileen Makowetsky (Chatham, Ont.) 20.00
Mrs. O. Nykoliation (Winnipeg) 20.00
Mrs. Sophia Ostrowski (Denare Beach, Sask.) 20.00
Mrs. Maria Prokopiw (Edmonton) 20.00
Mrs. Stephania Spytkowsky (Beamsville, Ont.) 20.00
Adele Wawruck (Regina) 20.00
Pearl Yasinsky (Mississauga) 20.00
Ukrainian Seniors of St. John's Cathedral, Edmonton 20.00
U.W.A.C. Kniahynia Olha Branch, Gronlid, Sask. 20.00
U.W.A.C. of St. John's Cathedral, Edmonton 20.00
U.W.A.C. Olha Basarabova Branch, Glaslyn, Sask. 18.00

Mrs. Nastia Boyko (Spruce Grove, Alta.) 16.00
Mary Kinar (Boyle, Alta.) 16.00
Mrs. Sophie Mendyk (Thunder Bay) 16.00
Mrs. Ann Ewanchuk (Whitkaw, Sask.) 15.00
Mrs. Anna Hrycyk (Hamilton) 15.00
Mrs. Margaret Reutski (Winnipeg) 15.00
Dobr. Olga Satsevich (Abbotsford, B.C.) 15.00
Antonina Soiko (Montreal) 15.00
S. Stratychuk (Saskatoon) 15.00
Mrs. Parania Szaranowsky (Surrey) 15.00
Mary Szkolar (Edmonton) 15.00
Mrs. Stefania Wypruk (Verdun, Que.) 15.00
U.W.A.C. Olena Pchilka Branch, North Battleford 15.00
Julia Korol (Canora, Sask.) 13.00
J. W. Melnyk (Sherwood Park, Alta.) 13.00
Oksana Sokolyk (Toronto) 13.00
Mrs. P. Stefiuk (Vernon, B.C.) 13.00
Mrs. Sonia Huziuk (Toronto) 11.00
P. Archuticz (Sudbury) 10.00
Mrs. O. Bodnar (Mississauga) 10.00
Mrs. Nellie Dmyterko (Elphinstone, Man.) 10.00
Mrs. Maria Dobrovolsky (Toronto) 10.00
Mrs. Natalie Douds (Oshawa) 10.00
Mrs. Ann Dutchak (Oshawa) 10.00
Anne Ewanus (Melfort, Sask.) 10.00
Mrs. Rose Gowda (Edmonton) 10.00
Mrs. Tamara Hawryshkiw (Winnipeg) 10.00
Margaret Hryciw (Sudbury) 10.00
Mrs. L. Karpinsky (Vancouver) 10.00
Mrs. Pauline Krevesky (Winnipeg) 10.00
Anne Krupa (Edmonton) 10.00
Mrs. Lydia List (Windsor) 10.00
Mrs. Jennie Magus (Edmonton) 10.00
Nellie Marchuk (Chilliwack, B.C.) 10.00
Maria Marko (Winnipeg) 10.00
Mrs. Anne Semko (Saskatoon) 10.00
Olga Senchuk (Hamilton) 10.00
Mrs. Susanna Serotiuk (Terra Cotta, Ont.) 10.00
Mrs. Michalina Tataryn (Thorhild, Alta.) 10.00

Mrs. Mary Yakiwchuk (Saskatoon)	10.00
Justine D. Yaremy (Dunnville, Ont.)	10.00
Mrs. Stefania Yurkiwsky (Edmonton)	10.00
Paulina Zanadsky (Lachine, Que.)	10.00
Julia Zuk (Montreal)	10.00
Ukrainian Senior Citizens Club of St. John's Cathedral, Edmonton	10.00
U.W.A.C. Lesia Ukrainka Branch, Oakburn	10.00
Mrs. A. Andrushenko (Etobicoke, Ont.)	8.00
Anna Baran (Winnipeg)	8.00
Mrs. Effie Bodnar (Toronto)	8.00
Zoya Hrechka (Weston, Ont.)	8.00
Mr. John Kinaschuk (Sturgis, Sask.)	8.00
Mrs. Anastasia Pohranychny (Niagara Falls)	8.00
Mrs. Greta Saranchuk (Taber, Alta.)	8.00
Mrs. M. Shabotynski (Etobicoke, Ont.)	8.00
Mrs. Olga Struchynski (Thunder Bay)	8.00
Dobr. Emilia Trufyn (Brampton, Ont.)	8.00
Mrs. Anna Zmiyiwsky (Thunder Bay)	8.00
Luba Jeremenko (Kitchener)	7.00
Mrs. Olena Dziubenko (Vancouver)	6.00
Olena Janus (Hamlyn Heights, Australia)	6.00
Mrs. K. Kzianzyna (Belleville, Ont.)	6.00
Maria Petrusenko (Chatham)	6.00
Petronela Symunuk (Moose Jaw)	6.00
Mrs. M. Borodie (Winnipeg)	5.00
Mrs. A. Boychuk (Weston, Ont.)	5.00
Mrs. Valentina Bukacz (Montreal)	5.00
Mrs. Barbara Dasiuk (Melfort, Sask.)	5.00
Mrs. Anna Fedun (Toronto)	5.00
Mrs. Anna Gregory (Edmonton)	5.00
Mrs. Anna Gulewicz (Montreal)	5.00
Olga Hannochko (Edmonton)	5.00
Mrs. Nadia Hawrylyk (Chatham)	5.00
Sophie Hrynyk (Edmonton)	5.00
Mrs. Vera Jereniuk (Edmonton)	5.00
Mrs. Dobromyl Kolesnyk (Ville St. Laurent, Que.)	5.00
Mrs. Anne Kondrat (Waterford, Ont.)	5.00
Mrs. Katherine Korba (Edmonton)	5.00
Dobr. Anna Krytiuk (Willowdale, Ont.)	5.00
Mrs. J. Lapczak (Montreal)	5.00
Mrs. Katherine Monych (Foam Lake, Sask.)	5.00
Olena Myshkevich (Downsview, Ont.)	5.00
Mrs. Sophie Ostrowski (Flin Flon, Man.)	5.00
Mrs. Emily Repka (Edmonton)	5.00
Mrs. Anna Rewun (Edmonton)	5.00
Annie Rudnisky (Thorhild, Alta.)	5.00
Mrs. O. Shewchuk (Montreal)	5.00
Mrs. Lydia Strychowsky (Hamilton)	5.00
Mrs. Irene Talpash (Dauphin, Man.)	5.00
Maria Tatarchuk (Toronto)	5.00
Mrs. M. Wenger (St. Leonard, Que.)	5.00
Mrs. Nina Wirstiuk (Edmonton)	5.00
Pearl Wynychruk (Edmonton)	5.00
Tamara Boychuk (Espanola, Ont.)	3.00
Barbara Boyko (Thunder Bay)	3.00
Mrs. Ann Ewanchuk (Whitkow, Sask.)	3.00
Lidia Hiltschuk (North York, Ont.)	3.00
Lena Kozar (Ethelbert, Man.)	3.00
Natalka Mohryn (Toronto)	3.00
Miss Emelia Samcoe (Winnipeg)	3.00
A. Schlichta (Toronto)	3.00
Mrs. Olga Semeniuk (Amherstburg, Ont.)	3.00
Mrs. John Storozynsky (Roblin, Man.)	3.00
Mrs. Margaret Tymchuk (Vita, Man.)	3.00
Mrs. Julia Washniwsky (Thunder Bay)	3.00
Kate Yamniuk (Fosston, Sask.)	3.00
Mrs. Mary Yurkiw (Winnipeg)	3.00
Mrs. M. Buchak-Seguin (Montreal)	2.00

IN MEMORY OF VICTORIA STECHISHIN AND KATHERINE KIRSTIUK (VANCOUVER)

Mrs. Amelia Chucko (Vancouver)	20.00
Mrs. Olena Dziubenko (Vancouver)	20.00
Mrs. Mary Hawryschuk (Vancouver)	20.00
Mrs. Sally Hromyk (Vancouver)	20.00
Mrs. Stefania Huntey (Vancouver)	20.00
Mrs. Stella Shulhan (Vancouver)	20.00
Mrs. Doris Smith (Vancouver)	20.00
Mrs. Helen Tokarek (Vancouver)	20.00
Mrs. Jean Twerdun (Vancouver)	20.00
Mrs. Ulana Homola (Vancouver)	10.00
Mrs. Lilian Mytruk (Vancouver)	10.00
Mrs. Maria Wakaluk (Vancouver)	10.00
Mrs. Nancy Worobets (Vancouver)	10.00
Mrs. Mary Antonishka (Surrey)	5.00
Mrs. Katherine Babichuk (Vancouver)	5.00
Mrs. Ann Babuk (New Westminster)	5.00
Mrs. Anne Bohay (Vancouver)	5.00
Mrs. Anna Chorney (Vancouver)	5.00
Mrs. Oksana Krulitsky (Surrey)	5.00
Mrs. Mary Stevens (Vancouver)	5.00
Mrs. Nettie Trafenko (Vancouver)	5.00

*Please note that the above is a list of donations received and processed by the copy deadline of **April 15, 1991.**

Due to unforseen circumstances there is a delay in the processing of mail, including subscription renewals and the Press Fund donations included with them. We hope to have the backlog cleared up shortly, and we thank you for your patience.

Also, in order to speed up the printing of Promin, we are moving our copy deadline up to the **10th** of the preceeding month. Therefore, the next listing of donations will include those received and processed by **May 10, 1991.**

I C-13 OCT 90
HAWRYSH MRS K
13703 BUENA VISTA RD
EDMONTON ALTA
T5R 5R5